

ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ (ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ)	0181-5097300
ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿਭਾਗ	0181-5097302
ਸਾਹਿਤ ਸੰਪਾਦਕ (ਐਡੀਟਰ)	0181-5097305
ਗੋਪੀਕ੍ਰਮ ਕਮਿਊਨਿਟੀ	0181-5097310
ਵੱਖ ਟੀ ਵੀ	0181-5133160

ਈਰਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਹਮਲਾ

ਜਵਾਬ 'ਚ ਈਰਾਨ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਏਅਰਫੋਰਟ ਤੇ ਡਿਆਗੋ ਗਾਰਸ਼ੀਆ ਅੱਡੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ

ਤਹਿਰਾਨ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ 22ਵੇਂ ਦਿਨ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਈਰਾਨ ਦੇ ਨਤਾਜ਼ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਹਵਾਈ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤਾਂ ਵੀ, ਖਤਰਨਾਕ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਰਿਸਾਅ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੋ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 2 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਈਰਾਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕੇਂਦਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਭਰਪੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਈਰਾਨ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਬੇਨ ਗੁਰੀਅਨ ਏਅਰਫੋਰਟ 'ਤੇ ਡਰੋਨ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਏਅਰਫੋਰਟ ਦਾ ਕਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਈਰਾਨ ਨੇ ਚਾਗੋਸ ਦੀਪ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੌਜੀ ਅੱਡੇ ਡਿਆਗੋ ਗਾਰਸ਼ੀਆ ਵੱਲ ਵੀ ਦੋ ਮੱਧ-ਦੂਰੀ ਦੀਆਂ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦਾਗੀਆਂ। 'ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ'

ਜਰਨਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਇੰਟਰਸੈਪਟਰ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਛੱਡੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਰੋਕੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਇਸ ਲਈ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਆਗੋ ਗਾਰਸ਼ੀਆ ਈਰਾਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 4,000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਈਰਾਨ ਨੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਸਮਰੱਥਾ ਸਿਰਫ 2000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਈਰਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਮਲਾ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁੱਲਣਯੋਗ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਕਾਟਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ

ਈਰਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਟਜ਼ ਨੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਲ ਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਈਰਾਨੀ ਤੇਲ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਹਟਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੰਮਤਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਹਤ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੱਕ ਤੇਲ ਲੈਂਦਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਛੋਟੇ 19 ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਕੋਲ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਨਹੀਂ : ਮਾਨ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ) ਧਰਮਕੋਟ ਦੀ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ ਦੇਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 'ਆਪ' ਵੱਲੋਂ ਭਰਵੀਂ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਆਪ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ, ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਧਾਇਕ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਅਰੋੜਾ, ਵਿਧਾਇਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾਨੰਦ, ਵਿਧਾਇਕ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਾਸਪੁਰ, ਵਿਧਾਇਕ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਚੰਨ, ਵਿਧਾਇਕ ਨਰੇਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚਲੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਜੇਕੇ ਵਿਖੇ ਲਗਭਗ 20 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਕੂਲ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ ਅਤੇ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਪੱਧਰ ਦੇ 18 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਅਧੁਨਿਕ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ। ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 2027 ਦੌਰਾਨ ਇੱਕਤਰਫਾ ਮਾਰਲ ਬਣੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲੇਗੀ। ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਪਾਸ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਕੋਈ ਏਜੰਡਾ ਨਹੀਂ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 80 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਲੀਆਂ-ਨਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ

ਗੁਕੁਮਤ ਵੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕਾ ਦਿਲੋਂ ਪੇ ਗਜ ਹੋਤਾ ਹੈ...

ਮਾਲੋਕੋਟਲਾ (ਅਸਗਰ ਪਰਿਹਾਰ) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਮਾਲੋਕੋਟਲਾ ਵਿੱਚ ਏਏ-ਊਲ-ਵਿਤਰ ਮੌਕੇ ਦੀਦਗਾਹ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਰਾਨ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਸਭਾਵਾਨਾ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ-ਖੇਡੇ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਦੱਖੋ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡਾ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮਾਜਕ ਮੋਲ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੀ ਲਈ ਮਾਲੋਕੋਟਲਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਲੋਕੋਟਲਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਹਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਟ

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲਜੀਤ ਭੁੱਲਰ ਵੱਲੋਂ ਅਸਤੀਫਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਗਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਤਰੀ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਮੰਗ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲਰ ਦਾ ਨਾਂ ਵੱਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦਬਾਅ ਬਣ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਿਆਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਸਿੱਧ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਕੋਈ ਭੁੱਲ੍ਹ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਕਦਮ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸੰਦੇਹ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭੁੱਲਰ ਦਾ ਨਾਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ। ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਭੁੱਲਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐੱਲਾ ਨੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ ਵੀਡੀਓ 'ਤੇ ਪਰਵਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਨੇਜਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਮਾਰਗਦੇਵੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀ ਸੀ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ

ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਐੱਲਾ ਨੇ ਭੁੱਲਰ ਖਿਲਾਫ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਦਬਾਅ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਠ ਦੇ ਆਗੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੇ ਇਨਸਾਫ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਚਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਨੀਨੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਇਨਸਾਫ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

‘ਲੱਗਦੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦੈ’

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਗੈਂਗਸਟਰਵਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਕਾਰਨ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਧਿਆ-ਫੁੱਲਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ

ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਕਾ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋੜਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜਾਤਕ ਦਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਘਟਨਾ ਬਦਲ ਕੇ ਹੋਣ ਦੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਨ ਨੇ ਵਿਅੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਜੇ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਬਾਇਦ ਬਿਆਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦਾ'।

ਮਾਨ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ' ਤੇ ਵਾਰ ਵਰਗੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੈਂਗਸਟਰਵਾਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ

ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਗਠਤ ਅਪਰਾਧ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ੀਰੋ ਟਾਲਕੋਸ਼ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਮਾਨ ਦੀਆਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਾਧਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸਿਆਸੀ ਕਿੱਝੋਤਾਣ ਦਰਮਿਆਨ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਕਸਰ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਗੈਂਗਸਟਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰੋਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ 7-8 ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਸੂਬਾ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 7 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ 12.30 ਵਜੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਅਜੇ ਭਵਨ, ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 11 ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ ਪੁਰਾਣੀ ਸਕੱਤਰਤ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਨਵੀਂ ਚੁਣੀ ਸੂਬਾ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਹੜੀ ਅਗਲੇ ਦਿਨ 8 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ, ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰਤ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਵੇਗੀ। ਡੀ. ਰਾਜਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਸ਼ਰਮਾ ਕੌਮੀ ਸਕੱਤਰਤ ਮੈਂਬਰ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧ ਕਰਨਗੇ।

ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਅਰੈਸਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਅਜੇ ਸਿਘਲ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਵਾਲਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਅਰੈਸਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲਗਾ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝਾਂਸੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਚੁੱਕੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਡੱਚੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵੀ ਵਰਤੀ ਗਈ। ਏਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਲ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿੰਸਾ ਨਬਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਰਿਹਾ।

ਸੁੱਖੂ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਬੋਟ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਮਿਸਲਾ : ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖੂ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਰੇਸ਼ ਚੌਹਾਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਆਰੀਅਨ ਚੌਹਾਨ ਨੂੰ ਸੁੱਕਰਵਾਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨੌਕੇ ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਰੋਕ ਕੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੇ ਰਾਡਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਆਰੀਅਨ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਖੁੱਧੀ ਖਾਈ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਰੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

ਪਟਿਆਲਾ (ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ) ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ 20 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਵੀ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ 800 ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਜੁਗਾਊ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਜ ਕੇ ਗੁੱਸਾ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਡੁਕੇ ਗਏ। ਰੈਲੀ, ਧਰਨਾ ਅਤੇ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਏ.ਕੇ. ਇੰਦਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਲ, ਐੱਸ ਸੀ ਡੀ, ਸੀਟੂ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਰਡ ਵਰਕਰ ਭਾਈਚਾਰਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਏ.ਕੇ. ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਕਨਵੀਨਰ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਬੱਤਾ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦਾਤਾਰਪੁਰੀ, ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਖਲੀਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਗਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ 10 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਅਤੇ ਨਾਕਾਮ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਏਨੇ ਗੈਰਜੋਸ਼ੀਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਟੀ-ਰੋਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਬਦਲੇ ਮਿਲਦੀ ਤਨਖਾਹ-ਪੈਨਸ਼ਨ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਕਿਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੀਸਾਂ, ਮਕਾਨ ਆਦਿ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜ ਹੋਏ ਹੋਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ, ਰਸੋਈ ਲਈ

ਖਾਣਾ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਜਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ, ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਕੱਟ ਕੇ ਕੁਝ ਮੁਫਤ ਸਰਵ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਕਦੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਅੰਗਰਾ ਤੋਂ ਦੇਣ ਦੇ ਵੱਟ-ਬੱਟੇਰੂ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮੁਫਤ ਸਰਵ ਬਦਲੇ ਬਦਲੇ 600 ਕਰੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇਂਦੀ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤਨਖਾਹ-ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਵੀ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਬਾਟ ਵਿੱਚ ਬਣਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਰਕਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 6.5 ਕਰੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ 125 ਕਰੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਖੜੇ ਹਨ, ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ 2 ਸਾਲ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ। ਬੁਰਗੁਰ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਪੈਸੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਕਾ ਹੀ ਅਣਗੌਲਿਆ

ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਕੋਲ ਕਾਰ ਹਾਦਸੇ 'ਚ 2 ਕੁੜੀਆਂ ਸਣੇ 3 ਦੀ ਮੌਤ

ਡਲਹੌਜ਼ੀ : ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਵੱਡੇ ਤੜਕੇ ਥਾਣਾ ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਅਪੀਨ ਜੰਦਰੀਘਾਟ-ਕੋਲੋਲ ਰੋਡ 'ਤੇ ਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 2 ਕੁੜੀਆਂ ਸਣੇ 3 ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ 3 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਮ੍ਰਿਤੁਕਾਂ 'ਚ ਸਿਰਨਪੁਰੀ ਕੌਰ (18) ਪੁੱਤਰੀ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਨੁਰਪੁਰ ਲੁਥਾਣਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ (25), ਨਿਵਾਸੀ ਪੁਰਨਪੁਰ, ਡਾਕਾਘਰ ਰਾਮਾ ਮੰਡੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ (25), ਨਿਵਾਸੀ ਪੁਰਨਪੁਰ, ਡਾਕਾਘਰ ਰਾਮਾ ਮੰਡੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ (25) ਪੁੱਤਰੀ ਚਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵੈਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਮਨਪੁਰੀ (19) ਪੁੱਤਰੀ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਲੋਂਗ

ਭਲਕੇ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ : ਗੋਰੀਆ, ਦੇਵੀ ਕੁਮਾਰੀ

ਬਾਹਕੋਟ (ਗਿਆਨ ਸੈਦਪੁਰੀ)-ਭਾਰਤੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੌਮੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਗੋਰੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੇਵੀ ਕੁਮਾਰੀ ਸਰਹਾਲੀ ਕਲਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੀ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਗ਼ੱਲੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਦਿਨ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਦਿਆਂ ਕੀਤੀ ਸਿਖਰਲੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਹਿਮਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ, ਈਰਾਨ, ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੱਡੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਨਗੀ ਕਬਜ਼ੂ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਸਮਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਹਿਮਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਵਾਮੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਦਿਨ ਵਜੋਂ ਮਨਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਅੱਜ-ਨਾਮਾ

ਬਣਿਆ ਧਰਮ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਆਸਾਮ ਅੰਦਰ, ਪੈਂਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਇਹਦੀ ਆ ਖੱਪ ਭਾਈ। ਆਪਣੀ ਪਿਰ ਲਈ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਨੇ ਹੱਦ ਲਈ ਟੱਪ ਭਾਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਹੁੰਦਾ ਈ, ਮੱਤ ਸੋਚੋ, ਸੁਣਦੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪਈ ਗੱਪ ਭਾਈ। ਮਾਤ੍ਰਿਕ ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਦੜੇ ਸੁਣਦੇ, ਲੜ ਜਾਏ ਚੋਣ ਦਾ ਐਵੇਂ ਨਾ ਸੱਪ ਭਾਈ। ਨਿਯਮ ਚੋਣ ਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਆ ਧਰਮ ਮੁੱਦਾ, ਕੋਈ ਨਾ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਸਕੇਗਾ ਚੁੱਕ ਭਾਈ। ਬੋਲਦੇ ਆਗੂ ਤਾਂ ਜਾਂਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਰੋਕਣ, ਰਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬੋਕ ਹਨ ਬੁੱਕ ਭਾਈ।

-ਤੀਸ ਮਾਰ ਖਾਂ

ਨਰੇਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਾ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਕੀਕੀ ਰੂਪ 'ਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ : ਜਗਰੂਪ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ) ਨਰੇਗਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ (ਏਟਕ) ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਾਰਮੋੜ ਨਵੰਬਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਭਵਨ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਨਰੇਗਾ ਬਨਾਮ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ : ਗਰਾਮ ਜੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਕ

ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਿਸਤੌਲ ਸਮੇਤ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਬਰਾਮਦ

ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ/ਖਾਲੜਾ (ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਟ/ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਟ) ਬਾਣਾ ਖਾਲੜਾ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਪਿਛ ਡੱਲ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ 30 ਬੰਦ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਿਸਤੌਲ ਸਮੇਤ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਰਾਮਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਣਾ ਖਾਲੜਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੋਗਾਂ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪਿੱਛ ਡੱਲ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਭਰੋਲ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕੀ ਵਸਤੂ ਸੁੱਟੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਬੀਐੱਸਐੱਫ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ

ਨਾਲ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਪਾਕਿ ਭਰੋਲ ਵੱਲੋਂ ਸੁੱਟੀ ਗਈ, ਉਸ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਦ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ 30 ਬੰਦ ਦਾ ਪਿਸਤੌਲ ਸਮੇਤ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਾਣਾ ਖਾਲੜਾ ਵਿੱਚ ਅਣਪਛਾਤਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸੋਗਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਥਿਆ ਕਿਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਕੌਣ ਕੌਣ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਪੌਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ 'ਚ ਏ ਆਈ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀਪੀਐੱਸ ਲੈਬ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ

ਬਟਾਲਾ, (ਡਾ. ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੋਸ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਿ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਦੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿਣਾਂ ਸਦਕਾ ਬਟਾਲਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਮਨ ਸੋਹ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰੀ ਕਲਾਸੀ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪੌਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ ਬਟਾਲਾ ਵਿਖੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਏ. ਆਈ. ਬੋਸਡ ਸੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਲੈਬ (ਸਾਈਬਰ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਸਿਸਟਮਸ ਲੈਬ) ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ੇਰੀ ਕਲਾਸੀ ਨੇ ਪ੍ਰਿ. ਭੱਟੀ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਪੌਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ ਬਟਾਲਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਰਦਾਨ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ

ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਟਰੇਨਿੰਗ ਐਂਡ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਲੈਬ ਦੇ ਵਿਚਾਰਜ ਵੀ ਹਨ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੈਬ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਭੱਟੀ ਦੇ ਅਣਖੋਂ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਅਤੇ ਆਈ. ਆਈ. ਟੀ. ਰੋਪੜ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਇੰਨੋਵੇਸ਼ਨ ਹੱਥ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲੈਬ ਅਧੀਨ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਏ. ਏ. ਵੈਦਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬਾਰੇ ਗੈਲਰੀ-ਟਾਈਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।

ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਗਮ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ

ਬਾਬਾ, (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ) ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਪਬਲਿਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਬੀੜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 50 ਸਾਲਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਗਮ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਇਨਾਮ ਵੱਡੇ ਸਮਾਗਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕ ਰ ਵ ਾ ਿ ਏ ਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੀੜ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੋਂਦ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਗੰਡੀਵਿੰਡ ਵੱਲੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰ. ਕੇ. ਜੀ. ਕਲਾਸ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜ਼ਰਫਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਤਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਭਾਤੀ, ਖੇਡਾਂ, ਪਾਰਮਿਕ, ਐੱਨਸੀਸੀ, ਐੱਨਐੱਸਐੱਸ ਆਦਿ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੌਕਾਂ 'ਚ ਜਲਦ ਹੀ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਟਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ : ਰਾਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, (ਜਨਕ ਮਹਾਸਨ) ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਟਰੈਫਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਖੱਬੇ ਹੋਏ ਸੇਨ 1980 ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਖੁੱਬਰਾ ਵੱਲੋਂ ਡਾਕਸ਼ਨਾ ਚੌਕ ਵਿਚ ਟਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੰਭਾਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਟਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਅਣਖੋਂ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੇ ਟਰੈਫਿਕ ਅਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਲੰਬੇ ਜਾਮ ਤੋਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਟਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਹਿਮ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਦਾਸਿਆਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਟਰੈਫਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਕਸਰ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਵੇਂ ਪੁਆਇੰਟ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੌਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਗਜ਼ ਚੌਕ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਚੌਕ, ਭਗਵਾਨ ਪ੍ਰਸੂਰਮ ਚੌਕ ਅਤੇ ਭਾਈ ਲਾਲ ਚੌਕ ਆਦਿ ਵਿਚ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਸੈਂਸਰ ਵਾਲੀਆਂ ਟਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਈਟਾਂ ਦੇ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਖ ਕਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੋਬਾ ਲਾਈਟਾਂ ਵੀ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੈਸ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਦਾ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਈ-ਡੈਂਡੀਨੋਸ਼ਨ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰੇ ਵੀ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਹਗੱਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਟੀ ਬੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਸਾਡੀ ਮੁੱਖ ਤਰਜੀਹ : ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਸ਼੍ਰੀ ਦਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਈ. ਏ. ਐੱਸ., ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸੂਚਨੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਟੀ ਬੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਰੋਡ ਕਰਾਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸੈਮੀਨਾਰ ਅਤੇ ਨੁੱਕੜ ਨਾਟਕ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਹਮਪਤਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪਹੁੰਚੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੁਲਿਸ ਬੁਰਦ, ਆਈ. ਏ. ਐੱਸ. ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧ ਨਾਨਕ ਹਮਪਤਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਟੀ ਬੀ ਹਮਪਤਾਲ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ ਟੀ ਬੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਟੀ ਬੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੀ ਬੀ ਹਮਪਤਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਟੀ ਬੀ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਇਲਾਜ ਲਈ 27 ਲੱਖ ਦੀਆਂ ਟੈਂਡਰਾਂ ਮੁਸ਼ੀਨ ਵੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੇ ਆਯੋਜਕ ਮਿਸ਼ਨ ਮਸ਼ੀਨ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਮਿਸ ਰਾਬੀਆ, ਵਲੰਟੀਅਰ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਕਰਾਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੋਡ ਕਰਾਸ ਵੱਲੋਂ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟੀ ਬੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰਫਾਰਮਰ ਨੇ ਵੀ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਰੋਕਥਾਮ ਸਬੰਧੀ ਸੂਚਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਣ ਕੀਤਾ।

ਰਿਜ਼ਾਕਾਰੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਲੱਧਾਂ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰੇ

ਧਾਰੀਵਾਲ (ਮਨਦੀਪ ਵੀਰੋ) ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਸਿੰਘ ਰਿਜ਼ਾਕਾਰੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਤੁਗਲਵਾਲਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਅਡੌਲ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਤੀ ਡੂੰਘੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਪਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ੀਰੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ। ਪਹਿਲੇ

ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ 12 ਵਿਦਿਆਰਥੀ—ਅਨੂਰੀਤ ਕੌਰ, ਸੁਖਮਨਜਪੀਤ ਕੌਰ (7ਵੀਂ), ਹਰਲੀਨ ਕੌਰ, ਹਰਮਨਪੀਤ ਕੌਰ, ਵਿਜ਼ਾਲੀ, ਜਸਕਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜਸਮੀਤ ਕੌਰ, ਜਸਨੀਤ ਕੌਰ, ਮਨਤ ਰਿਆਜ਼, ਮਨਗੀਤ ਕੌਰ, ਹਰਲੀਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸੁਖਮਨੀਤ ਕੌਰ (8ਵੀਂ) ਨੇ ਵਜ਼ੀਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ, ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ 17 ਵਿਦਿਆਰਥੀ—ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਇਸ਼ਮੀਤ ਕੌਰ, ਮਨਗੀਤ ਕੌਰ, ਮੁਸਕਾਨਪੀਤ ਕੌਰ (9ਵੀਂ), ਰਾਜਦੀਪ ਕੌਰ, ਹਰਲੀਨ ਕੌਰ, ਹਰਮਨਪੀਤ ਕੌਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ (10ਵੀਂ), ਅਰਸ਼ਪੀਤ ਕੌਰ,

ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਾਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਅੱਟਲ ਮਿਹਨਤ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋ ਵੀ ਉਚੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਛੂਹਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਿ. ਦਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਸੁਖਦੀਪ ਕੌਰ ਪਾਰਮਿਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਪਤਵੰਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਗਮ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ, ਸਮਨਪੀਤ ਕੌਰ, ਸਰਜਪੀਤ ਕੌਰ, ਮਹਿਕਦੀਪ ਕੌਰ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ (11ਵੀਂ)—ਨੇ ਵੀ ਲਾਜਵਾਬ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ। ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਉਪਲਬਧੀ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਇਨਾਮ ਵੰਡ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਾਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਅੱਟਲ ਮਿਹਨਤ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋ ਵੀ ਉਚੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਛੂਹਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਿ. ਦਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਸੁਖਦੀਪ ਕੌਰ ਪਾਰਮਿਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਪਤਵੰਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਗਮ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ

ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਪਲੱਬਧੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹਲਕਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੈਂਬ, ਸਾਇੰਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਡੀਪਟੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾ ਗੋਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਸਮਾਗਮ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ।

ਸੈਕੇਡੇ ਸਰਪੰਚ, ਪੰਚ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਿੰਸਪ/ਬਲਕ ਸੰਮਤੀ ਮੈਂਬਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਰਨ ਤਾਰਨ (ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ) ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੱਡਾ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਸੈਕੇਡੇ ਸਰਪੰਚ, ਪੰਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਿੰਸਪ ਤੇ ਬਲਕ ਸੰਮਤੀ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਖਿੱਲਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਿੰਸਪ ਮੋਹਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹਮਲੀਨ ਕੌਰ ਤੇ ਸੈਕੇਡੇ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਖੋਲ੍ਹਦਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਦਾਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹੇ ਚੋੜ੍ਹੇ ਸੱਚ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਕੇਂਤ ਹੋਣਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵਿਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਾਸਤੇ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਂਟੀ ਵਾਸਤੇ ਕੱਢੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਂਟੀ ਵਿਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਾਸਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੌਕੇਜ਼ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਗੱਮਤੋਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਦੇ ਪਾਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਕਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਵਫਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, (ਜਨਕ ਮਹਾਸਨ) ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਘਭਵ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ੋਨ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕ ਵਫਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਾਰਥਿਤ ਵਿੱਚ ਬਲਗੱਟ ਵਿੱਚ ਸੁਰਜੀਤ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੱਛ ਬਲਗੱਟ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਾਰਥਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਹਰਿੰਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਾਰਥਿਤ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਘਭਵ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਸੁਲਤਾਨੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ, ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਬਲਗੱਟ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਲੜ ਪਿੰਡੀ, ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡੁਗਰੀ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਕਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਮੀਪੁਰ, ਕਰਨੇਲ ਸਿੰਘ ਮੰਜ਼ੀ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਲਗੱਟ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਮਤ ਸਿੰਘ ਗਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਠਿਆਲਾ 'ਚ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ

ਬੇਅਦਬੀ ਵਿਰੁੱਧ ਤਿੱਖੀ ਚੇਤਾਵਨੀ

ਬਿਆਸ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ) ਪਿੰਡ ਸਠਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਕੱਠ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਭਰੇ ਮਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਤਸਾਹ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਡੋਲਾਂ ਲਏ ਗਏ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਜਰਨਾ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਹੁਣ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕੌਮ ਲਈ ਸ਼ਮਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰਜੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕ ਰਹਿਣਗੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਸਿਮਾਲਕਾ, ਰੋਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਠਿਆਲਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਲਜਾਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਆਫ ਵੈਟਨਰੀ ਵਿਖੇ ਗਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਲਟਰਾਸੋਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, (ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਆਫ ਵੈਟਨਰੀ ਐਂਡ ਐਨੀਮਲ ਸਾਇੰਸ ਵਿਖੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਲਈ 'ਗਾਵਾਂ 'ਚ ਅਲਟਰਾਸੋਨੋਗ੍ਰਾਫੀ' 'ਤੇ 3 ਰੋਜ਼ਾ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਹਰਿਜ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਉਕਤ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਧੁਨਿਕ ਵੈਟਨਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਤਕਨੀਕਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਕ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਡਾ. ਵਰਮਾ ਨੇ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਾਹਕਾਲੀ ਵੈਟਨਰੀ ਅਭਿਆਗਾਰ 'ਚ ਉਕਤ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਟੂਲਸ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਡਾ. ਵੀ. ਕੇ. ਗੋਡੜਗਾ (ਐਂਦਰਜੀ, ਵੈਟਨਰੀ ਗਾਇਨੋਕੋਲੋਜੀ), ਡਾ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਮਾਠੀ (ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਲੀਨਿਕਸ) ਅਤੇ ਡਾ. ਜੀ. ਡੀ. ਪਰਾਗ (ਐਚਏਓ, ਵੈਟਨਰੀ ਸਰਜਰੀ) ਵੱਲੋਂ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਲਟਰਾਸੋਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਨੂੰ ਵੈਟਨਰੀ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਗਿਆਨ ਦੋਵਾਂ 'ਚ ਇਕ ਗੈਰ-ਹਮਲਾਵਰ, ਭਰੋਸੇਮੱਦ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਕਾਰਜੇਤ ਸ਼ਮਾ ਨੇ ਬੋਲਦੀ ਪੇਟ

ਅਲਟਰਾਸੋਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਲਟਰਾਸੋਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਸ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹਿੰਸੇ, ਟ੍ਰਾਂਸਡਿਊਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਅਲਟਰਾਸੋਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਕਲਾਇੰਟਾਂ ਅਤੇ ਪੇਟ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਆਦਿ ਸਬੰਧੀ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਕਲਾਨਾ ਜੋਸ਼ਵਾ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੀ ਪੇਟ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਲਟਰਾਸੋਨੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਨਿਦਾਨ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਹੱਥੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡਾ. ਵਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦੌਰਾਨ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਟ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਆਮ ਸਰੀਰਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਲਟਰਾਸੋਨੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿਹਤਮੱਦ ਗਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਪਾਰਟ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਸ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਖਰੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਭੂ ਤਰੂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੱਥੀ ਅਭਿਆਸ ਸੈਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਡਾ. ਵਰਮਾ, ਕੋਸ਼ ਕੋਸ਼ਕਰੀਨੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖੇਡਦਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਵਰਮਾ ਨੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਸੈਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ 'ਚ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਵੈਟ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਬੀ-ਉਲ-ਫਿਤਰ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ

ਕਾਦੀਆਂ (ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਹੋਤਰਾ)—ਹਮਜ਼ਾਨ-ਉਲ-ਮੁਬਾਰਕ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪੁਰਾ ਤਾਲਾ ਦੀ ਹਮਦ-ਸਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੀ-ਉਲ-ਫਿਤਰ ਮਨਾਇਆ। ਬੀ-ਉਲ-ਫਿਤਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਲਟਰਾਸੋਨੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿਹਤਮੱਦ ਗਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਪਾਰਟ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਸ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਖਰੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਭੂ ਤਰੂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੱਥੀ ਅਭਿਆਸ ਸੈਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਡਾ. ਵਰਮਾ, ਕੋਸ਼ ਕੋਸ਼ਕਰੀਨੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖੇਡਦਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਵਰਮਾ ਨੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਸੈਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ 'ਚ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਵੈਟ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਬੀ-ਉਲ-ਫਿਤਰ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ

ਕਾਦੀਆਂ (ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਹੋਤਰਾ)—ਹਮਜ਼ਾਨ-ਉਲ-ਮੁਬਾਰਕ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪੁਰਾ ਤਾਲਾ ਦੀ ਹਮਦ-ਸਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੀ-ਉਲ-ਫਿਤਰ ਮਨਾਇਆ। ਬੀ-ਉਲ-ਫਿਤਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਲਟਰਾਸੋਨੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿਹਤਮੱਦ ਗਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਪਾਰਟ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਸ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਖਰੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਭੂ ਤਰੂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੱਥੀ ਅਭਿਆਸ ਸੈਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਡਾ. ਵਰਮਾ, ਕੋਸ਼ ਕੋਸ਼ਕਰੀਨੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਦਰ

ਗੈਸ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਕਾਰਨ ਏਜੰਸੀ ਅੱਗੇ ਲੱਗੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ

ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਲੈਕ 'ਚ ਗੈਸ ਵੇਚਣ ਦੇ ਲਗਾਏ ਦੋਸ਼, ਏਜੰਸੀ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਨਕਾਰੇ

ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਖਪਤਕਾਰ ।

ਪੂਰੀ (ਮੋਹਿਤ ਗਰਗ, ਮਨੋਹਰ ਸੰਗੂ, ਬਿਨੀ ਗਰਗ)-ਸਥਾਨਕ ਸ਼ਹਿਰ ਪੂਰੀ ਵਿੱਚ ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕਿੱਲਤ ਕਾਰਨ ਆਮ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਤਿੱਖਾ ਰੋਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਾਸੀ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਬਾਰ ਸੈਂਕੜੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ। ਲੋਕ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਤਰਕਸਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਖਾਲੀ ਸਿਲੰਡਰ ਲੈ ਕੇ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ ਵੀ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖੇ ਠੰਢੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਖਬਰ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

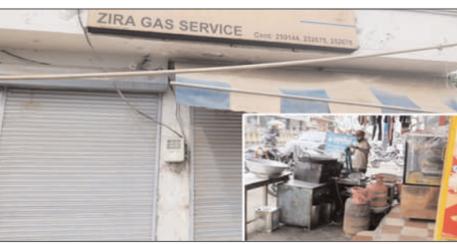
ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗ੍ਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਗੈਸ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਦੀ ਕਾਲਾਬਜ਼ਾਰੀ (ਬਲੈਕ) ਜ਼ੋਨਾਂ 'ਚੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਸ਼ੀਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੱਸਲ-ਖੁਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ

ਸੁਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਗਰੀਬ ਵਰਗ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਸ਼ਹਿਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਲਦੀ ਸਪਲਾਈ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਵੀ ਤਾਂ ਉਹ ਤਿੱਖਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਵੀਨਸ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਪੂਰੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਲੈਕ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਤੋਂ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੌਧੀ ਸਿਲੰਡਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਲੰਡਰ ਬਿਨਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਨਜ਼ਾਇਫ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਏਜੰਸੀ ਪੂਰੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਆ ਕੇ ਭੀੜ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੀ ਬੁਕਿੰਗ ਆਨਲਾਈਨ ਮਾਫਿਯਮ ਰਾਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੁਕਿੰਗ ਵਾਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਆਵੇਗੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਦੀ ਹੇਮ ਡਿਲਿਵਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜਮ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਪਲਾਈ ਆਮ ਵਾਗਾਂ 'ਚ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜ਼ੀਰਾ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਉੱਤਰੀ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ, ਦਫਤਰ ਕੀਤਾ ਬੰਦ

ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਦੀ ਕਾਲਾਬਜ਼ਾਰੀ ਜ਼ੋਨਾਂ 'ਤੇ

ਜ਼ੀਰਾ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬੰਦ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਤੇ ਸ਼ੇਰਾਅ ਹਲਵਾਈ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਪਿਆ ਘਰੇਲੂ ਸਿਲੰਡਰ ।

ਜ਼ੀਰਾ (ਨਰਿੰਦਰ ਅਨੇਜਾ)-ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ ਤਰਕਸਾਰ ਹੀ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਬਾਰ ਲਾਈਨ ਲਗਾ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਜ਼ੀਰਾ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਆਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦਫਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਲੋਕ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋ-ਦੇ, ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਖਾਲੀ ਹਾਥੀ ਮੁੜ ਗਏ, ਜਦਕਿ ਜ਼ੀਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਦੀ ਕਾਲਾ ਬਜ਼ਾਰੀ ਜ਼ੋਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋ 1200 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1500 ਸਿਲੰਡਰ ਪੜਲੇ ਨਾਲ ਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਪੀ ਪਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਲੰਡਰ ਲੈਣ ਲਈ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਟਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤੇ ਵਾਸਟ ਫੂਡ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਗੈਸ ਪਾਰਕ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਘਰੇਲੂ ਗੈਸ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕਟ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੋਨ ਚੁੱਕਣ ਵੀ ਮੁਨਾਬਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਐੱਸ ਡੀ ਐੱਮ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੋਨ ਹੀ ਬੰਦ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਐੱਸ ਡੀ ਐੱਮ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਗੁਰਮਿਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਪੱਲਾ ਝਾੜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ੀਰਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਕਾਪੀ ਪਾਰਕਾਂ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿਰੋਧਪੂਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੇ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਦੀ ਤੇ ਹਰੀ ਕਾਲਾ ਬਜ਼ਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਡਿਸਟੀਰੀਬਿਊਟਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਕਾਰਤਾਂ

ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਦੇ ਚੈੱਕ ਵੰਡੇ

ਦੇਵਗਿਰੀ/ਪਟਿਆਲਾ (ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ)-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ 'ਰੋਗਲਾ ਪੰਜਾਬ' ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਹਲਕਾ ਸਨੌਰ 'ਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਕਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੇਵਗਿਰੀ ਸਥਿਤ ਤਨੋਜਾ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਵਿਖੇ ਕਰਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਹਲਕਾ ਵਿਚਾਰਣ ਸਮੇਤ ਸਿੰਘ ਹਫ਼ਤਾ ਨੇ ਬਲਾਕ ਸਨੌਰ ਤੇ ਬਲਾਕ ਭੁਨਹਰੋੜੀ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਚੈੱਕ ਤਰਜਮੀ ਕੀਤੇ।

ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਮਾਂ-ਪੁੱਤਰ

ਜ਼ਖ਼ਮੀ, ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (ਅਸ਼ੋਕ ਸ਼ਰਮਾ)-ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ-ਵਾਜ਼ਿਲਕਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਖਾਈ ਚੌਕ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਏ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮਾਂ-ਪੁੱਤਰ ਦੋ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਹੋਟਲ ਮਿੱਠੀ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਇੱਕ ਕਾਰ ਚਾਲਕ ਖਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਮਿਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਨੇਲ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਅਮਰੋਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਘਰ ਟਿੱਬੀ ਖੁਰਦ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦ ਉਹ ਖਾਈ ਪੁਲ ਕਰਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਟਰੈਕਟਰ ਕਾਰ ਚਾਲਕ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਮਿਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪੰਮਾ ਪੁੱਤਰ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਗੁਣਾ ਸ਼ਾਹ ਵਾਲਾ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਤੇ ਲਪ੍ਹਾਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਲਿਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ। ਪਰਮਿਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸੱਟਾਂ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਕੇ ਸਹਾਇਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਗੁਰਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰ ਚਾਲਕ ਪਰਮਿਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

29ਵਾਂ ਕਲਾ ਕਿਰਾਬ ਮੇਲਾ ਅੱਜ ਤੋਂ

ਮਾਨਸਾ (ਆਰਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)-ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕਲਾ ਮੇਲਾ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰੋਗੰਠ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਭਗਤ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਨਾਟਕਕਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਠੀਨ ਸਿੱਖ ਅੱਖਰ ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ 29ਵਾਂ ਕਲਾ ਕਿਰਾਬ ਮੇਲਾ 22 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋ ਕੇ 24 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਦਮੋਸ਼ ਪਬਲਿਕ ਲੀਨੀਅਰ ਸੈਕਟਰੀ ਸਕੂਲ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਸਾਰੀ ਰੋਗੀ/ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮੋਡਰਾ ਹੋ ਸਕਾਰ ਜਗ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਇਹ ਮੇਲਾ 'ਜੰਗ ਨਹੀਂ ਅਮਨ' ਥੀਮ ਹੇਠ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ, ਜੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਥ ਲਿਖਤ ਟੂਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਵੀ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਤਿੰਨੋਂ ਦਿਨ ਪੈਨਲ ਡਿਸਕਸ਼ਨ, ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ, ਸ਼ੁਰੂ, ਸਮਾਗਮਾਂ ਤੇ ਇਲਾਕਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਲੱਬ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 24 ਨੂੰ

ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ (ਐਲਿਗਜੈਂਡਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ)-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਲੱਬ (ਪਿੰਟ ਮੀਟਿੰਗ) ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੀਟਿੰਗ 24 ਮਾਰਚ 2026 ਨੂੰ ਉਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਸਥਾਨਕ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਪਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਏਜੰਡੇ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਿਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਕਲੱਬ ਦੀ ਆਗਮੀ ਚੰਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਲੱਬ ਦੇ ਸੂਝ ਮੋਝਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ।

ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ, ਦੋ ਪਿਸਤੌਲ ਬਰਾਮਦ

ਬਠਿੰਡਾ (ਪਰਵਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ)-ਐੱਟੀ-ਗੋਗਰਸਟ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ (ਏਨੀਟੀਐੱਫ) ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਆਪਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੋਸ਼ੀ .32 ਬੋਰ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਸਮੇਤ ਮੋਗਜ਼ੀਨ ਤੇ ਚਾਰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਸ (ਡੀਜੀਪੀ) ਪੰਜਾਬ ਗੋਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬੰਗੀ ਗੁਮਾਰ ਵਿਰਕ ਜੈਗੀ ਵਾਸੀ ਪਰਸਾਰਮ ਨਗਰ, ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਉਰਕਸ ਅੰਗਣ ਵਾਸੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਡੀਜੀਪੀ ਗੋਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਡੀਜੀਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਪਿਛਲੇ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਪੁਲਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕੋਟਵਾਲੀ ਵਿਖੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰੇ ਸਰਕਾਰ : ਮੌਰਸ਼ ਆਗੂ

ਲਹਿਰਾ ਮੁਹੱਬਤ (ਭੀਮ ਸੇਨ ਹਦਵਾਰੀਆ)- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਇਹ ਭਰਮ ਵੈਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਵੱਟਾਂ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੇਰਵਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਰਿਚ ਸਿੰਘ ਮੋਮੀ, ਬਲਿਹਾਰ ਸਿੰਘ ਕਟਾਰੀਆ, ਪਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਲਹਿਰਾ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੀਲੋਂ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਖੱਨਾ, ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਰਾਮਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਿਰਾ ਖੁਣ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਨਾਂ ਮੌਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਝ ਵਿੱਚ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਮ

ਸਰਸ ਮੇਲੇ 'ਚ ਪਹਿਰਾਵਾ

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ

ਜਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ 'ਸਿਸਟਰ ਮਾਨਸਾ' ਤੇ

ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ 'ਸਿਸ ਮਾਨਸਾ' ਚੁਣੇ

ਸਰਦੂਲਗ (ਅਵਤਾਰ ਜਟਾਣਾ)-ਸਰਸ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ ਗਏ 'ਪਹਿਰਾਵਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ' ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਸਿਸਟਰ ਮਾਨਸਾ' ਤੇ ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ 'ਸਿਸ ਮਾਨਸਾ' ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਲਕਸ਼ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। 'ਸਿਸਟਰ ਮਾਨਸਾ' ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਜਸ਼ਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਵਾਸੀ ਹੈ ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਭੀਮੀ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਸਿਸ ਮਾਨਸਾ' ਬਣੀ ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਰਦੂਲਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਾਸੀ ਹੈ ਤੇ ਐਨਲਾਈਟਿਡ ਕਾਲਜ ਖੁਰੀ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਜੋੜ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ।

ਸੂਫੀ ਗਾਇਕ ਕੰਵਰ ਗੋਰਵਾਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਜੋੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਵਿਜੈ ਸਿੰਗਲਾ, ਵਿਧਾਇਕ ਸਰਦੂਲਗ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਣਾਵਾਲੀ ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਾਨਸਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਸ ਮੁਖੀ ਭਾਰਗਿਓ ਸਿੰਘ ਮੀਨਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੁੱਠਰ, ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਵਿਕਾਸ) ਆਕਾਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ, ਡਾ. ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਆਈ. ਏ. ਐੱਸ. ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਨੀਲਮ ਰਾਣੀ ਆਦਿ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕਿਸਾਨਾਂ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਧਰਮਕੋਟ ਰੈਲੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਰੈਲੀ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਝੜਪਾਂ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ)-ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸੋਕੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੇ ਧਰਮਕੋਟ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਧਰਮਕੋਟ ਤੋਂ 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਲਹੜਗ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ, ਹਰਾ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਹੀ ਪੁਲਸ ਬਲ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੱਗੇ ਨਾਂਕੇ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਸੂਬਾ 5 ਵਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਮੇਤ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਖੱਸਾਂ ਖੜਾ ਕੇ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਸੋਕੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਸਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਸੁਖਾ ਨਰਗਲ ਨਰੰਤਰ ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਠੱਠਾ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੱਢਰ, ਇਦਰਾਜ ਸਿੰਘ ਕੱਲੀ ਵਾਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਜਦੋਂ ਧਰਮਕੋਟ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਭਾਰੀ ਪੁਲਸ ਫੋਰਸ ਨੇ ਏ. ਡੀ. ਸੀ. ਜਨਰਲ ਮੋਗਾ ਤੇ ਐੱਸ ਪੀ ਡੀ ਬਾਲ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਗਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੁਲਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਪੱਕਾਮੁੱਕੀ ਤੇ ਭਾਰੀ ਖਿੱਚ-ਚੁਰ ਕੀਤੀ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ 3 ਮੁੱਠੇਤੋੜਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਲੱਥੀਆਂ ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਵੱਜੀਆਂ ਅਤੇ

ਪੁਲਸ ਨੇ ਗੱਡੀ ਦਾ ਟਾਇਰ ਪੱਚਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਪੀਕਰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟੋਭੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਖੜਦੀਆਂ ਥੋਸਾਂ ਕਾਰਨ ਪੁਲਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸਾਨ ਸੁਨੀਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੇ 2 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਵਾਰ ਲਿਖਤੀ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਮੋਗਾ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਤਹਿ ਮੌਕੇ ਕੋਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ ਤੇ ਪੁਲਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਪੱਕਾਮੁੱਕੀ ਤੇ ਭਾਰੀ ਖਿੱਚ-ਚੁਰ ਕੀਤੀ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ 3 ਮੁੱਠੇਤੋੜਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਲੱਥੀਆਂ ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਵੱਜੀਆਂ ਅਤੇ

ਬੋਲਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਸੱਚ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੱਲੇਗੀ ਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਖੁਦ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਭਗੜਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਸੱਚਾਂ ਤੇ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਪੁਲਸ ਫੋਰਸ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਤੇ ਗਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾੜਿਆ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਜ਼ਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਲੋਹਗੜ੍ਹ, ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਭੇਮਰੂ, ਇਦਰਾਜ ਸਿੰਘ ਪੱਤੀ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੁੱਠਰ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਭੋਗੋਰੀਆ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਾਹ ਵਾਲਾ, ਗੁਰਭੋਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹ ਵਾਲਾ, ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੱਢਰ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੱਢਰ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸੇਘਾ, ਹਰਭੁਲ ਸਿੰਘ ਦੁੱਲ ਵਾਲਾ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੰਚਰਠੇ, ਕੋਲ ਸਿੰਘ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰਾ, ਜੋਤ ਸਿੰਘ ਖਮਵਾਲਾ ਆਦਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਿਮਰਤ ਖੰਗੂੜਾ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਅੰਗਣਾਂ ਸਣੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰੇ

ਪੀਠੀ ਭੇਜਾਂ ਹੀ ਰੁੱਖ ਪੁਕਾਰ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਰੋਜ਼ੇ ਸਿਮਰਤ

ਪੂਰੀ (ਮੋਹਿਤ ਗਰਗ, ਮਨੋਹਰ ਸੰਗੂ, ਬਿਨੀ ਗਰਗ)-ਹਲਕਾ ਪੂਰੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ ਖੰਗੂੜਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਿਮਰਤ ਖੰਗੂੜਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਅੰਗਣਾਂ ਨੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁੱਕਰਨ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਿਟ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜੇ ਪਠਾਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋਮ ਕੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਸਿਮਰਤ ਖੰਗੂੜਾ ਨੇ ਇਸ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਦੌਰਾਨ 'ਪੀਠੀ ਭੇਡ' ਦੀ ਸੁਣੇ ਪੁਕਾਰ-ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਰੋਜ਼ੇ ਮਿਆਰ ਦਾ ਰੋਕਾ ਦਿੱਤਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅੰਗਣਾਂ ਨੂੰ 1000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਮਾਣ-ਭੱਟਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਅੱਜ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਸੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਰਿਜ਼ੋਲਟਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ 'ਤੇ ਡੋਰ-ਟਪਉਣੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਬਰਾਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਕਾਸ 48,000 ਰੁਪਏ ਬਣਾਏ, ਹਰ ਅੰਗਣ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੋਰ ਵੀ ਤਿੱਖਾ ਰੂਪ ਪਾਠ ਕਰੇਗਾ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ : ਲਖਵੀਰ

ਅਜੀਤਵਾਲ (ਨਵੰਤਰ ਸੰਗੂ)-ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਅਜ਼ਾਦ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੱਢਰ, ਗੁਰੂ ਪੱਤੋ ਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਖੱਲ ਦੱਢਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ, ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਕਸ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਨਾ-ਪੱਖੀ ਜ਼ੁਲਮਾਨਾ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਖੇੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ 16 ਫਰਵਰੀ ਮੰਗਾਂ ਵਿੱਚ 25 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਵਿੱਚ 7 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਤੇ 9 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੱਡੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਖੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ 17 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਨਿਯਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ੁੱਠ ਖੰਡੀ ਬਾਰਡਰ ਸਰੀਰਾਂ ਤੋਂ

ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਹਲਕੇ 'ਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਲਹਿਰ 'ਚ ਆਈ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ : ਬੈਂਸ

ਨੰਗਲ, ਭਲਾਣ (ਸ਼ੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਬਜ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੁੱਲਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਜਾਰੀ ਹੈ,

ਜੋ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਸੁਗਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਪੱਥਰ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਥਿਨ ਮੰਤਰੀ ਹਰਬਜ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਵਿਧਾਇਕ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬਣਾਓ ਕੰਮ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਪੁੱਲ ਕਲੰਡਰ ਤੋਂ ਬਣਾ ਖਿਆਨੀ-ਬੇਲਾ ਰਾਮਗੜ ਤੱਕ 20.17 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 333 ਮੀਟਰ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਪੁੱਲ ਪਲਾਜੀ ਤੋਂ ਬੇਲਾ ਖਿਆਨੀ-ਬੇਲਾ ਰਾਮਗੜ ਤੱਕ ਸਭਲਤ ਨਦੀ 'ਤੇ 11.123

ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 179.16 ਮੀਟਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਲਾਂ ਦੀ ਚੌੜਾਈ 10 ਮੀਟਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਹਗਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੇ ਸੁਗਮ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਖਿਆਨ ਵਿੱਚ ਗੰਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੁੱਜੇਕਰ ਸਿਰਫ ਦੋ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦਾ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਕੰਡੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੜਕ ਜਾਲ ਨਾਲ ਜੋੜੇਗਾ। ਕੋਥਿਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬਣਾਓ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਲਾਜੀ, ਬੇਲਾ ਖਿਆਨੀ ਅਤੇ ਬੇਲਾ ਰਾਮਗੜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੜੇਰੀ, ਭੁਪੁਠੀ, ਭਲਾਣਵਾਲ, ਜਾਂਦਾਲਾ, ਬੁਠਪੁਰ, ਅਜੰਗੀ, ਦਿਆਲਪੁਰ, ਗੋਗਲਾ, ਸਿੰਘਪੁਰ ਅਤੇ ਨਾਂਗਲ ਵਰਗੇ ਲਗਭਗ 30 ਤੋਂ 40 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਬੈਂਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਕਰੀਬ 11 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਨ 13 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ ਪੁੱਜੇਕਰ ਦੀ ਲਾਗਤ ਕਰੀਬ 45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਆਗੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਮੰਗਲ ਸੈਣੀ, ਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਬ ਸਿੰਘ ਪੰਚ, ਬਿਦਰ ਕਲਿਤਾਰ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਕੌਰੀ, ਮਹਿੰਗਾ ਰਾਮ, ਕਮਰ ਚੰਦ, ਕੁਲਦਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਤਲਵੰਡੀ ਸਲੇਮ ਵਿਖੇ ਸਲਾਨਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਭਲਕੇ

ਬਾਹਕੋਟ (ਗਿਆਨ ਸੈਧੂਰੀ) - ਕੌਰੀ ਮੁਕਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਾੜੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਚੰਦੀ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਾਰੀ ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਹੰਸਰਾਜ ਦੀ 38 ਵੀਂ ਸਲਾਨਾ ਬਰਸੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਲਾਨਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਤਲਵੰਡੀ ਸਲੇਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜ ਹੰਸਰਾਜ ਸ਼ਹੀਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਬੱਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਲਾਨਾ ਸਮਾਜਮਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜ - ਹੰਸਰਾਜ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਲਵੰਡੀ ਸਲੇਮ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਇਕੱਠੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਗੇ ਉਹੋ ਬੰਬ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸੌ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਰਪਿਤ ਗੁਰੂਗੜ ਭਾਅ ਜੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਪੁਸ਼ਿੱਧ ਨਾਟਕ ' ਸੀਸ ਤਲੀ ' ਤੇ ਅਤੇ 'ਇਨਕਲਾਬ ਸਿੰਦਾਬਾਦ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਡੀ ਏ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬਕਾਏ ਸੰਬੰਧੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਨ-ਬਿਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ : ਜਸਟਿਸ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ

ਮੋਹਾਲੀ (ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਾਜਮ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਡੀ ਏ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਾਇਗੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਇਤਹਾਸਕ ਫੈਸਲਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਟਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੇਵਾ ਨਿਵਾਰਤ ਜਸਟਿਸ, ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਬੰਬ ਅਤੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨਿਵਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਿਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੇਵਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਿੱਧਾ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜਮ ਆਗੂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਾਜਮ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਲੋਥੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਠਨ ਮੁਜਾਰਰੇ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਰਿੰਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਆਦਾਇਗੀ ਪਠਨ ਮੁਜਾਰਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮਿੱਠਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਮੁਜਾਰਰਾ ਕਰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੁਢਾਵਾਂ, ਅੰਬਰੂ ਕਰੀ ਦੇ ਗੱਲ ਅਤੇ ਲਾਠੀ ਚਾਰਜ ਕਰਕੇ ਤੌਰਦਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਡਕਾਰ ਮਾਰ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਦੀ ਹੱਕੀ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜਮ ਨੂੰ ਸੰਬਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਉਤੀਕ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਹਮਾਰਾਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਇਸ ਵਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਫਟਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕੂ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਾਟਯੋਗ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਨ ਬਿਨ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ।

ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ

ਮੋਹਾਲੀ, (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ) - ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ (ਸੀ ਐੱਚ ਆਈ) ਦੀ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਟੀਮ ਨੇ ਅੱਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ। ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾ. ਸੋਗੀਤਾ ਜੈਨ ਨੇ ਟੀਮ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚਲੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਤੀ। ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਿਕਾਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਤਿੰਨ-ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਚ ਹੀਰਾਭਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੀਰ-ਸੰਚਾਰੀ ਰੋਗਾਂ, ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ, ਆਈ ਡੀ ਐੱਸ ਪੀ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦਿਖਾਏ ਗਏ। ਟੀਮ ਨੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸਥਾਰਤ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਟੀਮ ਨੇ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਹਸਪਤਾਲ ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟੀਮ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾ. ਸੋਗੀਤਾ ਜੈਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸਿਹਤ ਟੀਮ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ 'ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਸਿਕਰਟਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਸੂਚਨਾ ਬਿਊਰੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਨੌਡਲ ਏਜੰਸੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਤੇ ਸਹੀ ਸਾਥਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅੱਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਰਿਖੀ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਖਾਨਪੁਰ ਢੰਡਾ 'ਚ ਸਲਾਨਾ ਮੇਲਾ ਭਲਕੇ ਤੋਂ

ਨਕੋਦ (ਸਨਜੀਤ ਕਾਮਾ) ਤਹਿਸੀਲ ਨਕੋਦ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਖਾਨਪੁਰ ਢੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਰਿਖੀ ਮੰਦਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਰਿਖੀ ਦੇ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਲਾਨਾ ਮੇਲਾ 23, 24, 25 ਤੇ 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ, ਸਮੂਹ ਮਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਤੇ ਐਨ ਆਈ ਜ਼ੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੇਵਕ ਤੇ ਮੇਲਾ ਸੂਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਰਿਖੀ ਦੇ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵਾ ਦੇ ਭੇਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ 24 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਝੰਡੇ ਦੀ ਰਸਮ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਮਕਰ ਫਾਇਰ ਲਾਡ ਹੀਰਾ ਐਨ ਐਸ ਕੰਗ ਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਮੀਤ ਦਰਬਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਉਣਗੇ 25 ਮਾਰਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਾਂ ਭਗਵਤੀ ਦਾ ਜਾਗਰਣ ਹੋਵੇਗਾ 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕਬੱਡੀ ਆਦਿ ਯੁਵਨ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਕਲੱਬਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਲਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਮੰਨਣਹਾਨਾ ਨੇ ਗਿੱਲ ਕੁਮਾਰ ਸਰਪੰਚ ਵਜੀਦਵਾਲ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸਨਮਾਨਤ

ਮੋਹਟਿਆਣਾ (ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਗਰਨੀ) - 108 ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਨੌਕੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਪਿੰਡ ਮੰਨਣਹਾਨਾ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੁਸ਼ਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦੌਰਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਭੋਰਾ ਮੰਨਣਹਾਨਾ ਵਲੋਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਰੈਸਿਡੈਂਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਪਲ 'ਤੇ ਹੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੱਦੇ ਦੀ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਸਰਪੰਚ ਗਿੱਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿੱਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਪਹਿਲਵਾਨੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਾਬਕਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲੀ ਕੋਚ ਪੀ.ਆਰ. ਸੋਧੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਬੋਝ ਹੇਠ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਤੀ ਪ੍ਰੈਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਰੈਸਿਡੈਂਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੀਤ ਪ੍ਰੀਤ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੌਰ, ਕਮਪਾਲ ਕੌਰ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਮੰਨਣਹਾਨਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਧੱਲੜਾ, ਸੰਦੀਪ ਸੈਂਠੀ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਹਿਲਵਾਨ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਮੋਹਲੀ, ਕੋਚ ਰਵਿੰਦਰ ਨਾਥ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਡੀ.ਪੀ.ਟੀ. ਜੀਵਨ, ਐ.ਐਸ.ਬਾਲਗ ਰਿਟਾ. ਮੋਨੋਜਰ ਪੀ.ਐਨ.ਬੀ. ਆਦਿ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਦੀਆਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੌਣ ਆਵੇਗਾ ਬਾਜ਼ੀ ?

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ) - ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ, ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਪੱਖ ਵੀ ਕਾਰੀ ਹਲਕਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਕੌਣ ਕੌਣ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਂਗਰਸ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤਿੱਖੀ ਟੱਕਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਟੁੱਟੀਆਂ ਸੜਕਾਂ, ਪਾਣੀ ਭਰਾਅ, ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬਣੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਵੱਧਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪੁਰਾਣੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਨਸ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੁਝੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਟੱਕਰ ਆਪ

ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ 'ਤੇ ਆਪ ਵਲੋਂ ਉਠਾਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਕੋਟਲੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਜਵਾਬ

ਆਦਮਪੁਰ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ) - ਆਪ ਦੇ ਹਲਕਾ ਵਿਚਾਰਨ ਵਲੋਂ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ 'ਤੇ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁੱਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲੀ ਵਲੋਂ ਆਦਮਪੁਰ 'ਚ ਪ੍ਰੈਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਕੇ ਆਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਸਮਝਣ ਕੀਤਾ 'ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਕਾਲਜ ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਵਲੋਂ ਨਸ਼ਰ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਆਦਮਪੁਰ ਵਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਲਕਾ ਵਿਚਾਰਨ ਬੁਠ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਟਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਜਿੱਥਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਕੋਟਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣਿਆ ਹੋਵਾਂ ਆਦਮਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਆਦਮਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਣ 'ਚ ਮੈਂ ਐਨ. ਜੀ. ਪਲਾਟ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਆਦਮਪੁਰ 'ਚ ਬਣ ਰਹੇ ਪੁੱਲ 'ਚ ਮਮਲਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ

ਡਾ. ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਓ ਐੱਸ ਐੱਨ ਸੀ ਸੀ ਫੈਸਟ-2026 'ਚ ਕੈਡਿਟਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਡੀ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ

ਮੋਹਾਲੀ, (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ) ਸ਼ਹੀਦ ਮੋਜਰ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਮੋਹਾਲੀ ਦੀ ਐੱਨ ਸੀ ਸੀ ਫੈਸਟ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਜਗਦੀਪ ਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਐੱਨ ਸੀ ਸੀ ਫੈਸਟ-2026 ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਸਰੀਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋ. ਸਿਮਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾਗਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆ ਆਖਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਐੱਨ ਸੀ ਸੀ ਫੈਸਟ ਡਾ. ਰਾਮਗੜ ਕੌਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਐੱਨ ਸੀ ਸੀ ਕੈਡਿਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜਗੀਨ ਨੂੰ ਪੁਰਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਕਾਲਜ ਦੇ ਉੱਚ ਕੈਡਿਟਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੈਡਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਪੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ

ਰੋਲਮਾਜ਼ਾ ਕੋਲ ਕਾਰ ਚਾਲਕ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ

ਸ਼੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ (ਗੁਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੱਬੀ) : ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ 4 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਚਾਲਕ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਕੇ ਲੁੱਟ ਖੋਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਸ਼ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਥਾਣਾ ਮੁਖੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਜਜਰੀ (ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਲਿਖਵਾਏ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਈ ਟੀ ਐਮ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਕਨਟਰਾਕਟ ਕਾਰ ਐਗਨੀਕਿਊਟਿਵ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 17 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 10 ਵਜੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਖਤਮ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਉੱਪਰ ਸ਼੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਗਿਬਤੇਦਾਰ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਰੋਲਮਾਜ਼ਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਿਲਵਰ ਰੋਗ ਦੀ ਕਾਰ ਦੇ ਚਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਉਸ ਦੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਅੱਗੇ ਲਗਾ ਕਿ ਗਸਤਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਖਾਣਾ ਪਿਆ। ਵਿਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਬਾਹਰ ਆਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਢਕ ਕੇ ਹੋਏ ਸੌਣ ਅਤੇ ਉਹ ਡੈਂਡਿਆਂ 'ਤੇ ਤੋਜਰਾ ਰਹਿ ਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਉਦਕ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਚਾਬੀ ਕੱਢ ਲਈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੱਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਕਾਰ ਭਜਾ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਉਸ ਦਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਲੈ ਕੇ ਕਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਕੜਾ, ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਚੋਰ, ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਐਚ ਐਮ ਟੀ ਦੀ ਘੜੀ, ਪਰਸ ਸਮੇਤ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਖੋਹ ਲਏ ਅਤੇ ਕਿੱਟ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕੱਢ ਲਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦਾ ਹੋਲਟ, ਹੱਡੇਨ, ਮੋਬਾਈਲ ਚਾਰਜਰ, ਜੈਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ ਵੀ ਖੋਹ ਲਏ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੁੱਸਾਨਾ ਜਗਾ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਹੌਡਵੀ ਏਸੇਟ ਕਾਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਸੀ ਐਚ-03ਐਸ-5, 5762 ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਲਿਆ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮੈਰਾਥਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ

ਮਾਹਿਲਪੁਰ (ਸਰਕੀ) : ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਕਰਮਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਸਥਾਨਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ 22 ਮਾਰਚ ਨੂੰ 'ਯੁੱਧ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ' ਦੇ ਬੋਨਰ ਹੇਠ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਮੈਰਾਥਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਰੌੜੀ ਨੇ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਨੂੰ ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਠਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਫੂਟਰਾਹਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਾਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਦੌਰਾਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ

ਫੋਟੋ ਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਰਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ : ਧਾਲੀਵਾਲ

ਫਗਵਾੜਾ (ਡਾ. ਰਮਨ) ਸਾਬਕਾ ਆਈ ਏ ਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਦੌਰਾਨ ਘਰੇਲੂ ਗੈਸ, ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਾ ਕੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਕਮਰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਰਾਥਨ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖਰਚੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਮਝ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ। ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰੇਲੂ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 60 ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 146 ਵਧਾਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ 'ਤੇ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ

ਪੇਪਰ ਚੌਕ ਦਾ ਨਾਂਅ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਚੌਕ ਰੱਖਿਆ : ਬਾਬਾ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਫਗਵਾੜਾ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਚੌਫਾ, ਡਾ. ਰਮਨ) ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਪੇਪਰ ਚੌਕ (ਗੋਲ ਚੌਕ) ਦੇ ਨਾਮਕਰਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਥ ਅਕਾਲੀ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਚਲ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਸਰਕਲ ਜੰਬੇਦਾਰ ਬਾਬਾ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ (ਚਾਚਕੀ) ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਫਗਵਾੜਾ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਚੌਕ ਦਾ ਨਾਂਅ ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਪ੍ਰੀਤ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਚੌਕ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਯਿਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਚੌਕ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਸ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਚੌਕ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਯੂਨ-ਯੁਵਾ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਭਾਰੀ-ਭਾਰੀ ਸਾਝ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਐਸੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਭ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਰਫ ਧਾਰਮਿਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਝੁਲਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸੰਸ਼ੋਧ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ-ਭਾਰੀ ਸਾਝ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੰਬੇਦਾਰ ਬਾਬਾ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੌਕ ਰਿਹਾ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਰਹੇ।

ਮੋਹਿਤ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਿਵੇਕ ਕੁਮਾਰ, ਕੁਨਾਲ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਵਿਭਾਗ ਕੁਮਾਰ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਬਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ

ਮੋਹਿਤ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਿਵੇਕ ਕੁਮਾਰ, ਕੁਨਾਲ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਵਿਭਾਗ ਕੁਮਾਰ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਬਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੋਹਿਤ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਿਵੇਕ ਕੁਮਾਰ, ਕੁਨਾਲ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਵਿਭਾਗ ਕੁਮਾਰ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ

ਲੋਕ ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਨੇਤਾ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ (ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਲੰਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 22 ਮਾਰਚ 2026

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਉਤੇ 'ਵਿਗਿਆਨ' ਦੀ ਮੋਹ ਲੱਗ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਵਾਂਗ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

- ["Socialism, having become a science, demands the same treatment as any other science-it must be studied." - Frederick Engels.] ਭਾਵ ;
- 1) ਉਸ (ਅਮਲ) ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਵਰਨਾ ਨਤੀਜੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।
 - 2) ਜਮਾਤੀ ਵਿਰੋਧ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਰੋਧੀ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਫੇਲ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਹੇਠ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਖਾ ਹੈ।
 - 3) ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨ/ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਔਰਤ ਦੀਆਂ 'ਹਾਂ-ਪੱਖੀ' ਅਤੇ

ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ

ਕੇਵਲ ਮਾਰਕਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ

ਕਿਸਤ-2 ਜਗਰੂਪ

'ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ' ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ; 'ਨਾਚ ਨਾ ਜਾਣੇ ਵੇਹੜਾ ਵਿੰਗਾ' ਜਿਹੇ ਕਥਨਾਂ ਦੀ ਪਰਖ-ਪੜਤਾਲ ਵਾਲੀ ਯੋਗਤਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

'ਸ਼ਬਦ' ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮੌਲ ਸਕਦਾ। ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਇਕ ਮੂਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਮੂਰਤ ਦਾ, ਅਮੂਰਤ ਰੂਪ ਹੀ ਇਕ 'ਸ਼ਬਦ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨੇ (16ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ);

'ਘੜੀਐ ਸ਼ਬਦ ਸਚੀ ਟਕਸਾਲ' ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਬਦ ਸੱਚ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਹਕੀਕੀ-ਚੌਖਟੇ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਾਰਨ ਮੁੜ ਚੌਖਟਾ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ। ਸੱਚ ; ਕੇਵਲ ਸਤੱਈ, 'ਸੱਚ-ਭੁੱਟ' ਵਾਲਾ, ਆਮ ਬੋਲਚਾਲ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਹਕੀਕੀ-ਰੂਪ (ਪਦਾਰਥਕ-ਗਤੀ ਰੂਪ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਅਮੂਰਤ ਪਾਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਫਲਸਫ਼ਾ ; ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਰਨਾਵਾਂ, ਪ੍ਰਵਰਗਾਂ (Categories) ਰਾਹੀਂ ਬਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਪਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਗਾੜ ਪੁਆੜੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸ਼ਨ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਚੇਤਨਤਾ ਹੀ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਫਲਸਫ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ ਪਾਰਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਿਗਾੜ ਦੀ ਥਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਘਰ ਦੀ ਅਵੱਸ਼ਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿੱਖਰੀ ਪਾਰਨਾ ਦੀ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸੁਮੇਲ ਵੀ ਅਟੱਲ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਕਿਸੇ 'ਕਥਿਤ ਨਵੀਂ ਖੋਜ' ਦਾ ਪਦਾਰਥਵਾਦ ਨਾਲ ਸੁਮੇਲ (ਅਨੁਸਰਨ) ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵਿਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਗਾੜ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ।

ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਫਲਸਫ਼ੇ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬ ਕਰਨ ਰਾਹੀਂ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਇਨਕਲਾਬ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚਲੀਆਂ ਲੋੜਤਾ ਅਤੇ ਕਾਢਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਇਨਕਲਾਬ (ਸਮਾਜਵਾਦ) ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੋਈਆਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਰੂਪ ਨੂੰ 'ਸਾਂਝੀਵਾਲ-ਸਮਾਜ' ਅਤੇ 'ਵਿਗਿਆਨਕ-ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ' ਦਾ ਸਮਾਜ, ਨਾਮਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਾਰਕਸ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚਲੀਆਂ ਲੋੜਤਾ ਤੇ

ਕਾਢਾਂ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੀਗਲ ਦੇ 'ਤਰਕ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ'

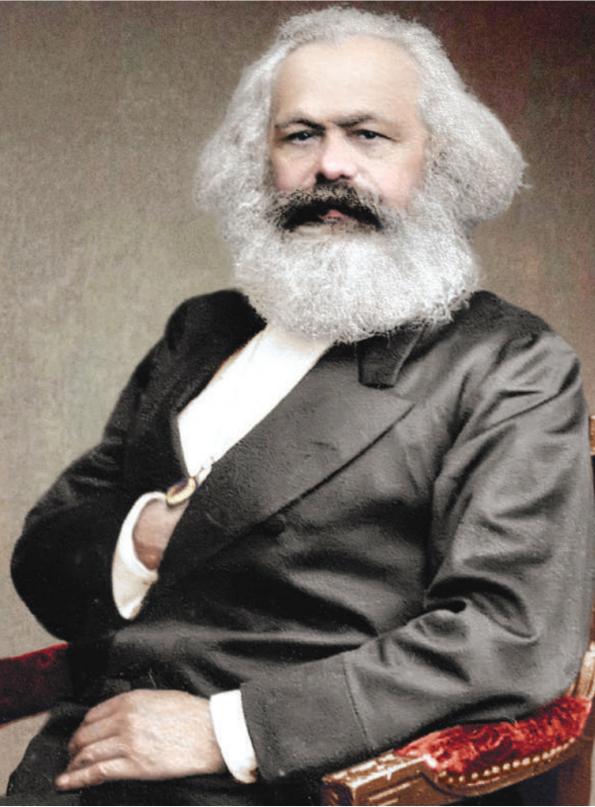
(Science of Logic) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਹਾਨ ਪੁਸਤਕ 'ਦਾਸ ਕੈਪੀਟਲ' ਵਿਚ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਇਸ (ਤਰਕ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ) ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜੀਆਂ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਪਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਬਾਰੇ, ਅੱਜ ਦੇ 'ਬਣਾਈ ਥੋਪਕਤਾ ਯੰਤਰ' (Artificial Intelligence Device) ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਹੋਰ ਵੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨੇ 'ਮਤਿ ਦਿੰਦਿਆਂ' ਕਿਹਾ ਸੀ ;

ਫੇਰਿ ਕਿ ਅਗੇ ਰੱਖੀਐ ਜਿਤੁ ਦਿਸੈ ਦਬਥਾਗੁ।
ਮੁਹਿ ਕਿ ਬੋਲਣੁ ਬੋਲੀਐ ਜਿਤੁ ਸੁਣਿ ਧਰੇ ਪਿਆਗੁ।

ਜੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ (ਅੱਜ) ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁੱਝਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਘੁਮਾ ਕੇ 'ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਢੰਗ' ਨਾਲ ਦੇਖੋਗੇ ਤਾਂ ਹੱਲ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਸਾਫ ਦਿਸੇਗਾ। ਖੱਸ ਲੋਕ-ਹਿੱਤ ਦੇ ਬੋਲ ਮੂੰਹੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਦੋਹ ਹੈ, ਲੋਕ ਸੁਣ ਕੇ ਪਿਆਰ ਬਖਸ਼ਣਗੇ। ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਢਾਂ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਰਨੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ

- # 'ਮੁੱਲ ਦਾ ਕਿਰਤ ਸਿਧਾਂਤ'
- # 'ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ ਇਕ ਜਿਣਸ ਹੈ'
- # 'ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ'
- # ਮੁੱਲ; 'ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ' ਅਤੇ 'ਵਟਾਂਦਰਾ ਮੁੱਲ', ਭਾਵ ਇਹ ਦੋਹਰੇ ਖਾਸੇ ਦਾ ਹੈ।
- # ਕਿਰਤ ਵੀ ; 'ਠੋਸ ਕਿਰਤ' ਅਤੇ 'ਅਮੂਰਤ ਕਿਰਤ' ਦਾ ਦੋਹਰਾ ਖਾਸਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।
- # ਠੋਸ-ਕਿਰਤ, 'ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ' ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ
- # ਅਮੂਰਤ ਕਿਰਤ (abstract labour) 'ਵਟਾਂਦਰਾ ਮੁੱਲ' ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

[ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਸੰਦ, ਅੱਜਰ, ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਕੰਪਿਊਟਰ, ਯੰਤਰ (AI Devices)] ਸਭ ਠੋਸ ਕਿਰਤ ਦਾ ਭਾਗ ਹਨ। ਇਹ 'ਵਰਤੋਂ-ਮੁੱਲ' ਸਿਰਜਦੀਆਂ ਹਨ।

'ਅਮੂਰਤ ਕਿਰਤ', ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਖਪਤ-ਮਾਤਰਾ ਹੈ, ਜੋ (ਜਿਣਸ ਵਿਚ) ਮੁੱਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ।
'ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ'।
ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਖਪਤ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਕਿਰਤ-ਸਮਾਂ' ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਰਤ- (ਸਮਾਂ) ਆਪਣੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਕ ਹੈ; ਇਹ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ

ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ 'ਉਜਰਤ' ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਸ ਭਾਗ ਨੂੰ 'ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ' ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ; ਜਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਿਰਤੀ, ਉਜਰਤ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਮਿੱਥੇ (ਦਿਹਾੜੀ) ਸਮੇਂ ਨੂੰ 'ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ' ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ, ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ।

ਸਮਾਜਵਾਦ, ਕਿਰਤ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾ ਕੇ,

ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਰਤ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਅਤੇ 'ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਸਮੇਂ' ਨੂੰ ਵੱਧ ਕਰਕੇ, ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਹੱਥਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਆਕਾਰ ਵੱਡਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ 'ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ' ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿਰਤੀ ਲਹਿਰ ਉੱਠੀ ਤਾਂ 'ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ' (ਕੰਮ-ਦਿਹਾੜੀ) ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਆਰੰਭ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ' 'ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ' ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਰਾਹ, ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਕੇਂਦਰ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤਕ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ 'ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ', ਨਵੇਂ ਨਾਮ; 'ਸਾਪੇਖ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ' ਅਤੇ 'ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ', ਨਵੇਂ ਨਾਮ ; 'ਸਾਪੇਖ ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ' ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ 'ਸਾਪੇਖਤਾ' ਵੱਲ ਬੋਧਿਆਨੀ (ਟਾਕਰੇ ਦੀ ਕਾਢ ਛੁੱਟ/ਛੱਡ ਜਾਣਾ) ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਪਿਆ ਹੈ।

(ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅੱਗੇ ਕਰਾਂਗੇ)
ਕਿਰਤ-ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦਾ ਵਾਧਾ, ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਤਰਨੀਕੀ ਇਨਕਲਾਬਾਂ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਵਧਦਾ ਹੈ।

'ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਕਨੀਕੀ ਇਨਕਲਾਬ' (STR) ਨੇ 'ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ' ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਉਪਜਾਂ [ਹਵਾ, ਪ੍ਰੰਪ, ਪਾਣੀ] ਆਦਿ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ (ਮੁਢਲੇ ਵਰਤੋਂ) ਦੇ

ਪੱਧਰ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਸੂਚਕ-ਸੂਤਰ ; [CC:VC] ਹੈ।
ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ, ਅਬਦਲ ਸਮਾਜਵਾਦੀ (33) ਵੱਲ ਝੁਕ (ਉਲਭ) ਗਿਆ ਹੈ।
ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, (ਜੋ ਨਵੇਂ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸਿਰਜਕ)

ਏਨੀ ਘਟ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਸਤ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ; ਡੇਢ, ਦੋ ਫੀਸਦੀ 'ਤੇ ਸਿਮਟ ਗਈ ਹੈ। ਉਥੇ 'ਠੋਸ-ਕਿਰਤ' ਯੰਤਰਾਂ

(A.I.Devices) ਰਾਹੀਂ 'ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ' ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਹੁਣ ਦੋ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਯੰਤਰਾਂ ਨੇ 'ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ (੦.3) ਸਮਾਜਿਕ (ਉਜਰਤਾਂ ਦੀ ਰਕਮ) ਘਟ ਕੇ, ਦਸ਼ਮਲਵ ਰੂਪ (0.1%) ਫੀਸਦੀ ਵੱਲ ਧੱਕਣ/ਵਧਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਏ.ਆਈ. ਯੰਤਰਾਂ (A.I.Devices) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਫੈਲਾਓ, ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਸੱਚ ਬਣਾਉਣ, ਮਨਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੈ।

ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਪੁੰਜੀ (ਦਾਸ ਕੈਪੀਟਲ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ; 'ਸਮਾਜਿਕ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕੁਲ ਸਮਾਜਿਕਾ ਇੱਕ ਹੱਥ ਜਾਂ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਹੇਠ ਜੱਥਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ'

ਇਹ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਵਿਚ ਵਿਗਾੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵਿਗਿਆਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਹ ਵਿਗਾੜੀਆ ਰੂਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਕਿਹਾ ਹੈ ;
'ਜੇ ਕੋ ਆਖੈ ਬੋਲੁ ਵਿਗਾੜੁ।
ਤਾ ਲਿਖੀਐ ਸਿਰਿ ਗਾਵਾਰਾ ਗਾਵਾਰੁ।'
ਜੇ ਕੋਈ ਸੱਚ ਨੂੰ (ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਸੱਚ ਨੂੰ) ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਪੱਸ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੂਰਖਾਂ ਦਾ ਮੂਰਖ ਕਹਿਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

'ਪਦਾਰਥਵਾਦ' ਅਤੇ ਸੱਚ ਦਾ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ?
'ਸੱਚ ਪਦਾਰਥਕ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ, ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਚ, ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ।

ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਪਦਾਰਥਕ ਹਨ।
ਜੇ ਸੱਚ ਪਦਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦੀ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਵਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਧਿਆਤਮਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਵਾਦੀ ਸੱਚ ਵਿੱਚੋਂ ਨਵੇਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਮਾਜ, 'ਸਮਾਜਵਾਦ' ਦਾ ਉਠਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ 'ਖਿਆਲੀ-ਸਮਾਜਵਾਦ' ਤੋਂ ਕੋ ਸਿਮਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਨੇਰੀ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਮਾਜਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੱਕ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਪਦਾਰਥਵਾਦ ਮੁਢਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ;
'ਪਦਾਰਥਵਾਦ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਡੂੰਘਾ ਉਤਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਅਵੱਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਦਾਰਥਵਾਦ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ।'

ਪਦਾਰਥਵਾਦ-ਦਵੰਦਵਾਦੀ, ਸੂਝ ਦੀ ਸਿਖਰ (ਦਰਸ਼ਨ) ਹੈ। ਇਹ ਜੀਵਤ ਰਾਹ-ਦਸੇਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਨੀਵੀਂ, ਉੱਚੀ, ਬੌਣੀ-ਸੱਚ

(ਪਦਾਰਥਵਾਦ-ਅਧਿਆਤਮਵਾਦੀ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਵਾਦ-ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰਮੁਖੀ) ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਪੱਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਸਗੋਂ ਉਲਟਾ ਵਧੇਰੇ ਉਲਝਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਵੱਡੇ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਹੈ ; 'ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਪਦਾਰਥਕ ਮੁੱਲ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।'

ਸੰਖਾ : 94174-09216

"ਹੁੰਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਪਾਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਸਹਿਤ ਦੀ ਕ੍ਰੀਦੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਜ਼ਾਦ ਜਿਹੜੇ ਉਹ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੇਰੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਨੇ...ਮੈਂ ਇਕ ਪਾਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਜਿੰਦਰ।... ਮੇਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਕ 'ਮੈਂ' ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰੇ ਗੱਤੇ 'ਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਉਗਲਾ ਵਿੱਚ ਪੈਂਨ ਨਹੀਂ ਫੜਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਵਿਸ਼ਾ ਅਵਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਜਿੰਦਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਥੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ, ਮੇਰਾ ਸਿਰਜਿਆ ਪਾਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਬੱਚਾ ਮਾਂ ਦੇ ਜਿਸਮ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਠੀਕ ਉਦੋਂ ਦੀ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪਾਤਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਦਰ ਬੱਚਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜਿਊਂਦਾ ਹੈ, ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪਾਤਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

ਕਥਾਕਾਰ ਜਿੰਦਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ 1990 ਵਿੱਚ 'ਮੈਂ. ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਉਹ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ, ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ, ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਜ਼ਖਮ, ਆਵਾਜ਼ਾਂ, ਸਿਆਹਤ ਭੇੜ, ਸਿਆਹਤ ਤੇ 2023 ਵਿੱਚ 'ਸੋਫਟੀ ਕਿੱਟ' ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਛਪੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 70 ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਰਜ ਹਨ।

ਜਿੰਦਰ ਨਾਮ ਦੇ ਅੱਜ ਮਾਮਨੇ ਹੋ ਗਏ... ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਮਾਮਨੇ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਕਹੀ ਗੱਲ ਵੱਡ-ਅਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਉਹ ਸਿਰਜਕ ਦੀ ਉਤਾਰੀ ਗਈ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਰਾਤ ਮਧਿਆਹਨ ਹੈ। ਹਨੇਰਾ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਉਹ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦੀਵਾ ਬਾਲਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਲੁਕੀ ਜਿੰਦਰ ਦੀ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਉਹ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਲੱਖੜਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਨਕੋਦਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ, ਤੰਗੀਆਂ ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਘੁਲਦਾ, ਇਕ ਸਮਾਜ ਹੀਣ ਮੁੰਡਾ ਸਰੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਜਦ ਕਾਲਜ ਪਹੁੰਚਦਾ, ਕਿੰਨੀਆਂ ਦੁਸਵਾਰੀਆਂ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੇਰ ਹੋਵੇ, ਅੱਖਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣੇ ਅਰਥ ਅਨਾਥ ਹੋਵਣ। ਖ਼ਾਸੀ 'ਚ ਕਿਸੇ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੁਖਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋਂ ਅੰਤਿਮ ਆਇਤ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਹੁੰਦਾ, ਮੇਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਤੇ ਮੋਹ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਵੀ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਚੋਂ ਸਤਿਕਾਰਤ

2025 ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਣ 'ਤੇ

ਇਮਾਨਦਾਰ, ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਅਕੀਦੇ ਦਾ ਪੱਕਾ ਕਥਾਕਾਰ : ਜਿੰਦਰ

ਉਸਦੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ 'ਸੋਫਟੀ ਕਿੱਟ' ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ 'ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਕਮਰ ਨਹੀਂ' ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਲਵਜੀਤ ਨਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਜੋ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਨੇਡਾ ਪੜ੍ਹਨ ਗਈ, ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਬੜ੍ਹ ਵਾਰਣ ਪੁੱਠੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਈ, ਉਸ ਦਾ ਪਤਾ ਗਿਆ ਸਿੱਖ ਕੋਨੇਡਾ ਭੋਜੀ ਪੀ ਸਿਮਰਨ ਬਾਰੇ ਫਿਕਰ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੀ ਦੇ ਨਕਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਉਮੀਦ ਲਈ ਸੋਚਦਾ, ਸਾਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਇੱਕ ਜੋਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਉਸ ਪਾਤਰ ਅੰਦਰ ਮਾਨਸਿਕ ਦਵੰਦ ਹੈ, ਏਸੇ ਦਵੰਦ 'ਚੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ ਪੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਮਨ ਬਚਨੀਆ ਕਰਦਾ ਆਖਦਾ, 'ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪੀ ਸਿਮਰਨ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਤੋਟ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਵਾਂਗਾ।' ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੋਨੇਡਾ ਪੜ੍ਹਨ ਗਈ ਜਵਾਨੀ ਦਰਪੇਸ਼ ਦੁਸਵਾਰੀਆਂ ਕਾਰਣ ਪੁੱਠੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਤਾਪ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਏਸੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਦੀ ਪਿਰ ਸੰਤਾਪ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ, ਸੰਤਾਪ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਿੰਦਰ ਨੇ ਬੜ੍ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਨੂੰ ਪੱਸ ਕਰਦੀ ਕਹਾਣੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਰ ਵੱਲ ਪੁੱਜਦੀ 'ਸੋਫਟੀ ਕਿੱਟ' ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ, ਸੋਫ ਹੋਣਾ ਹੀ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਹੈ।

ਦੀਆਂ ਜਿੰਦਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀਆਂ 'ਬੰਦੇ ਬਿਨਾਂ', 'ਚੀਕਾਂ', ਭਾਅ ਜੀ ਉਰਫ਼ ਕਾਰੋਬ' ਹਨ ਜੋ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁੱਝੀਆਂ ਠਮਠਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

'ਬੰਦੇ ਬਿਨਾਂ' ਕਹਾਣੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਤੇ ਅੰਗਤ ਨੂੰ ਮਰਦ ਦਾ ਭੁਸ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਮਰਦ ਬਗੈਰ ਉਸਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਹਦੀਆਂ ਤਨ, ਮਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਨੌਕਰ ਨਾਲ ਔਨਤਿਕ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਕਹਾਣੀ 'ਚ ਉੱਘੜ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ। ਕਾਮ ਕਿਵੇਂ ਬਲੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਅੰਗਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਰਦ। ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਕਾਮ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਨੂੰ ਪੱਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਵੇਂ 'ਚੀਕਾਂ' ਵਾਲੀ ਸੁਰੱਖਾ

ਨਾਬਾਲਗ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਅਸਲੀਲ ਤੇ ਨਿਉਡ ਫੋਟੋਆ ਵਿਖਾ ਕੇ ਨਾਬਾਲਗ ਤੋਂ ਬਾਲਗ ਬਣਾਉਣੀ, 'ਕਤੀਕੀ' ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਜਸ਼ਨਪੀੜ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਨਿਸ਼ਾਤ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਾ ਟਾਈਮ ਨਾ ਦੇਣ ਕਾਰਣ, ਅਣਗੋਲਿਆ ਕਾਰਣ, ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਕੋਲ ਲੱਗਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਪਿੰਜਰ 'ਚ ਬੈਠੀ ਚੁਹੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਪਤੀ ਦੀ ਬੇਹੱਥੀ ਕਾਰਣ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਰਣਜੀਤ ਵੱਲ ਉਲਾਰ ਤਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇਨਜਾਏ ਵੀ ਕਰਦੀ, ਜਸ਼ਨ ਵੀ ਮਨਾਉਂਦੀ, ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੋਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮੌਜ਼ ਲਿਆਉਂਦਾ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ 'ਸੋਫਟੀ ਕਿੱਟ' ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਪਾਤਰ 'ਸਮਾਥ' ਕਿੰਨੀ ਨਿਯਤਕ ਤੇ ਬੋਲਫ਼ ਕੁੜੀ ਹੈ। ਜੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਭਰਦੀ, ਬਲਾਤਕਾਰ 'ਚੋਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੀ, ਨਿਭਰ ਹੋ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਘੁੰਮਦੀ ਘੁੰਮਦੀ ਘੁੰਮਦੀ ਵਿੱਚ ਜਕੜੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਚੇਤਨ ਵੀ ਬੜੀ ਹੈ ਕਿਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਡਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦੀ, ਸੋਫਟੀ ਕਿੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। 'ਭਾਅ ਜੀ ਉਰਫ਼ ਕਾਰੋਬ' ਨੂੰ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ ਆਖਦੀ, ਦੇਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ 'ਚ ਘਿਰੇ ਬੰਦਾ ਜਾਂ ਬੰਦੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। 'ਸਕੋਚ' ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ ਬੜੀ ਹੀ ਜਾਨਦਾਰ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, 'ਸ਼ਰਤ' ਵਿੱਚ 'ਅਮੀਰ' ਨਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਬੱਚੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੌਥਰ ਇਰਾਕ/ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਯੁੱਧ 'ਚ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ, ਕੇਵਲ ਉਸ ਦੀ ਦਾਦੀ ਬਚਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਦੀ, ਜੈਨਾ ਨਾਂ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਉਹ ਭਾਅ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਦਾਦੀ ਉਸ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖਦੀ, 'ਦੁਰੀਆਂ' ਕਹਾਣੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਤਰੇਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ, ਕਿਵੇਂ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਭੈਣ ਭਰਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਨੇ। ਅੰਪਾਟ, ਮੁਹੱਬਤ, ਮੋਹ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ। ਸਭ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਾਇਆ ਦਾ ਜਾਲ 'ਚ ਫਸ ਕੇ

ਮਾਇਆ ਹੋ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰ ਲਈ, ਜਿੰਦਰ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਉਹ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ 'ਚ ਅੰਗਤ ਮਰਦ ਦੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ / ਜਾਇਜ਼ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਸ਼ੀਦਿਆਂ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਈ ਹੈ।

ਜਿੰਦਰ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਦਾ ਕਹਾਣੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਰ ਪਿੱਛਲੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੋਹਨਤੀ ਇਨਸਾਨ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮੋਹਨਤ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿੰਦਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿੰਦਰ ਤਾਂ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਕਹਾਣੀ ਕਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਜਿੰਦਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਾਹਿਤ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦਾ ਵਧੀਆ

ਲਿਟਰੇਚਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਵੀ, ਖੰਘਾਰਲਿਆ ਵੀ। ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਲੰਮੀ ਕਿਰਤ ਕੀਤੀ। ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ, ਨਕੋਦਰ 'ਚ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਂਭਣ ਤੇ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਡੇਢ ਸਾਲ ਅਗਰਵਾਲ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਨਕੋਦਰ ਵਿੱਚ ਮੁਨੀਮਿਗਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਜਲੰਧਰ ਆ ਕੇ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਸਾਲ ਆੱਮ. ਬੀ. ਡੀ. ਪ੍ਰੈੱਸ 'ਚ ਪ੍ਰਭਾਕ ਗੀਡਰ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਆਡੀਟਰ ਲੱਗ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਹੱਥ ਕੁਝ ਸੰਘਾ ਹੋਇਆ। ਜਿੰਦਰ ਨੇ ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਸੰਪਾਦਤ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਅਭਿਫ਼ਾਕ ਅਹਿਮਦ, ਗੁਲਾਮ ਅੱਬਾਸ, ਇਤਿਜ਼ਾਰ ਹੁਸੈਨ, ਬਾਨੋ ਕੁਦਸੀਆਂ, ਸਲੀਮ ਖ਼ਾਨ ਗਿੱਮੀ, ਫ਼ਰਬੰਦਾ ਲੱਧੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਛਪਦੀਆਂ ਕੇ ਮਾਰਕੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਉੱਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਢੇਰਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਕੰਮ ਹੋਇਆ। ਅਨੇਕਾਂ ਆੱਮ ਫਿਲ ਤੇ ਪੀਐੱਚ. ਡੀਆ ਹੋਈਆਂ। ਜਿੰਦਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਰ ਨੁਕਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਤੱਕੜਾ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਉੱਠ ਪਿਆ ਹੈ।

ਉਸ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸੋਫਟੀ ਕਿੱਟ' ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਵੱਲੋਂ ਇਨਾਮ ਦੇ ਨਿਵਾਜਣਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਵਾਜਣਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਰ ਕਹਾਣੀ ਅੰਦਰ ਕੰਕਰ ਸੁੱਟ ਕੇ, ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪਰਕਰਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਪੁੱਜਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਨਾਮ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਕ ਲੰਮੀ ਘਾਲਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਤੀ ਹੈ। ਚਮਕੀ ਹੈ। ਅੱਜ 'ਸੋਫਟੀ ਕਿੱਟ' ਦੀ ਲਿਸ਼ਕੋਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ।

ਸੰਪਰਕ 94172-07627

ਚੁੱਪ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਜੋਕੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ

ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਚੱਲ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੱਤਭੇਦ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਪਾਰਟੀ, ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖੜੇ ਸਿਆੱਤਕ ਕਮਾਂਡ ਕਰਦੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਆਗੂ, ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ ਬਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ ਮੁਖੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਚੈਂਡਰਾਂ ਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਦੌੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਕਰ ਕੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੋਚ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੀ ਤੇ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤਾ ਕਰ ਕੇ ਏਨੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ 'ਚੱਲ ਰਿਹਾ' ਨੂੰ ਮਸਾਂ ਸਰਕਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਦੌੜ ਲਾਉਂਦਾ ਕਹਿਣ ਤੱਕ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸਭ ਦੀ ਸੋਚ ਮਿਲਦੀ ਨਿਸ਼ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਮ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਜੜ੍ਹੀਂ ਤੇਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹਦੀ ਹਫਤਾ ਕਰ ਕੀ ਘੰਟੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਗਈ। ਪੰਡਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਇਹ ਦੌੜ ਇੱਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜਿਸ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੜ੍ਹੀਂ ਤੇਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣਾ ਟਾਕ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਲਾਉਂਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਸਭਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਛੋਟਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਕੀ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਲੇਖ-ਜੋਖੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਾਪੜ ਵੇਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪੇਂਚ ਦਾ ਦੌਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਕੋਈ ਤਿਆਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇੰਨਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਲੱਗੀ, ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿਖਰ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਸਿਆਣੇ ਆਰਥਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲਾਲੂ ਪੁਸ਼ਾਦ ਨੇ ਛੇਰੀ ਸੀ। ਲਾਲੂ ਪੁਸ਼ਾਦ ਦੇ ਰੋਲਵੇ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲੋਂ ਦੇ ਸਾਲ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹਾਵੇ ਵਧਾਉਣਾ ਬਗੈਰ ਵੀ ਰੋਲਵੇ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਵਿਖਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਜੇ

ਸਾਲ ਜਾਂ ਕੇ ਭੇਦ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਜਾਦੂਗਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਰੋਲਵੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਸਾਲ-ਸਾਲ ਮੁੱਲ ਵਧ ਗਿਆ ਦੱਸਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ' ਭਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਲੇਖਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪੰਜ ਮਰਲੇ ਦਾ ਘਰ ਵੀ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਮੁਹੱਲੇ ਦੀ ਭੀੜੀ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਰਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਰਲਾ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰੀ। ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦਿਖਾਉਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਦੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੰਦਾ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਸਾਂ ਸੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦਸ ਲੱਖ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਵਿਖਾਵਾ ਹੈ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰੀ ਹੁੰਦੀ। ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿਕੜਮਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰਬ ਬਣਾਉਣਾ ਆਇਆ ਲਾਲੂ ਪੁਸ਼ਾਦ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਰੋਲਵੇ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਕੇ ਇਹੋ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਪੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਅੱਖ ਤੋਂ ਲੁਕਿਆ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਨੇ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਲਾਲੂ ਪੁਸ਼ਾਦ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਰਾਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਿਸ ਨਿਤੀੜੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸੰਭਾਲੀ, ਇਸ ਚਲਾਕੀ ਨੂੰ ਉਹ ਵੀ ਸਮਝਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਤਿਕੜਮਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਤੀਜਾ ਅੱਜ ਸਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲੂ ਪੁਸ਼ਾਦ ਵੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਰਾਜ ਕਰੀ ਗਿਆ, ਨਿਤੀੜੀ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਕਰੀ ਗਿਆ, ਪਰ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਨਾਲ ਘੁਲਦੇ ਰਹਿ ਗਏ।

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਵੀ ਹੋਈ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਛੋਟਾ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਚੁੱਬੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹੈ, ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲੋਂ- ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਇਹ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਮੁਹਰੇ ਖੜੀ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਸੂਬੇ ਦਾ ਰਾਜ ਚਲਾਉਣੀ ਪਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਉਣੀ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟਾ ਦੇਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖ਼ਿਆਨ ਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਬਣਾਉਣੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਭੜ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਖ

ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਰਾਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਏਦ੍ਰੇ ਵੱਧ ਕੇ ਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਰਾਜ ਫਿਰ ਆ ਗਿਆ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਦੇਵਾਂਗੇ ਕਿ ਇਸ ਵਕਤ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਗੇ। ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਵੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਗਲਤ ਨਾ ਕਰਨ, ਜਿਸ

ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੂੰ

ਦਾ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਖੁਦ ਇਹੀ ਕੁਝ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਕਮਾਲ ਦੀ ਨੰਗੀ ਖੇਡ ਖੇਡਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰਦਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸਗੋਂ ਏਦਾਂ ਦੀ ਖੁਫ਼ ਉਡਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਇਸ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਹ ਬਹੁਤੇ ਮਾੜੇ ਹਨ ਜਾਂ ਔਹ ਬਹੁਤੇ ਮਾੜੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਲਝਣ ਅੱਜ ਵੀ ਰਹਿ ਹੈ।

ਆਰਥਕ ਮਾਰਗ ਦੀ ਕਮੀ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਤਿਆਗ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪੌੜਤੋਂ ਲੈਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਵਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਏਦਾਂ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਸੀ ਰਹੇ ਨਾ ਰਹੇ, ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਸਿਉਂਕ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਖੱਲ ਸਕਦੇ ਹੋਣ। ਹੁਣ ਉਲਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਤਿਆਗੀ ਮੰਨ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ, ਸੱਤਾ ਸੁੱਖ ਮਾਨਣ ਲਈ ਉਹ ਬੇਅਸੂਲ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਵਕਤ ਵੇਚੇ ਬਿਨਾਂ ਤਿਆਗ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਬੀਮਾਨਵਾਰ ਲੀਡਰ ਵੀ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖਿੱਚ ਤੋਂ ਬਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੱਤਾ ਦੇ ਜਲੌਲੇ ਤੋਂ ਪਸਾ ਵੱਟ ਕੇ ਲੰਘਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚ ਸਕਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਦੇ ਟੂ-ਜੀ ਸਪੱਟਰਮ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ, ਫਿਰ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡ ਘੁਟਾਲਾ

ਹੋਇਆ ਤੇ ਕੋਈ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਫਸ ਗਏ, ਰਹਿੰਦੀ ਕਸਰ ਕੋਲਾ ਘੁਟਾਲੇ ਨੇ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਛੱਡਣ ਦੀ ਘਰ ਬੈਠਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਏਨੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਤੇ ਆਪਣਾ ਉਮਰ ਭਰ ਦਾ ਬਣਿਆ ਅਕਸ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਪਰਖ ਦੀ ਘੜੀ ਰੱਖੋ ਸਿਖਦੀ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਬੀਮਾਨਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੰਨਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਪਰ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਿਸਟਾਚਾਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਆਗੂ ਵੀ ਉਹੋ ਸੀ, ਉਸ ਟੀਮ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ 'ਬਾਪ ਵੱਡਾ ਨਾ ਭਈਆ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰੁਪਈਆ' ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੋਈ ਅਸੂਲ ਕਦੀ ਹੋਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਹੋਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਏਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਗੀ ਦੱਸਦਾ ਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਅਪਨੇ ਆਗੇ ਨਾ ਪੀਛੇ' ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਦਿਨ ਦਿਲ ਕੀਤਾ, ਬੇਲਾ ਉਨਾ ਕੇ ਚੱਲ ਪਵੇਗਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਪਰਥੇ ਬਿਨਾਂ ਆਮ ਲੋਕ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰ ਉਠਦੇ ਹਨ। ਸਾਧੂਆਂ ਵਰਗੀ ਰਾਜ ਦੀ ਪਿਰਤ ਪਾਲਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਅੰਮਲ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰ ਠੇਕੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਸਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਅੰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾਅ ਉੱਤੇ ਲਾ ਰੱਖੀ ਸੀ ਤੇ ਅਜੋਕੇ ਤਿਆਗੀ ਬਣਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਕਤ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਅਠਾਨੀ ਨਾਂਅ ਦੇ ਉਸ ਪ੍ਰਜੰਪਤੀ ਦੀ ਬਿਦਮਤ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬੇਅਸੂਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਭੰਡੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਲਫੜਾਂ ਦੀ ਵਾਛੜ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਅਮਲਾਂ ਜਾਂ ਨੇੜਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਤਿਆਗੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਟੀਮ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਓਥੇ ਵੀ ਸ਼ਰਮ ਦਾ ਛਿੱਕਾ ਲਾਹੀ ਫਿਰਦੇ ਰਾਜਸੀ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਕਦੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਯਮ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਕਹੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ-ਯਮ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਰਾਜ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਾਰੇ ਸਾਂ, ਦਿੰਦਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਵਕਤ ਪੀਰੋਵਰ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਤੇ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਏ ਵੇਲੇ ਚੰਦਰਾ ਸਵਾਮੀ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੇੜੀ ਡੋਬੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਦੇ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਦੂਸਰੇ ਲੋਕ

ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਜੋਗੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਆਪ ਇਸ ਗਰਸੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ। ਇਹ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਰਾਜ-ਹੱਠ ਵਾਲੀ ਹੋਂਦ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕੋਈ ਭੁੱਬਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਉੱਤੇ ਤਰਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਆਰਥਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੁੱਬਣਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਇਕੱਲਿਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕਾਲੇ ਪਛਾਣੇ ਵਧਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵਧੀ ਜਾ ਰਹੀ ਪਛੇਬੱਚਲ ਲੜਾਈ ਹੋਣ ਉਸ ਦੀ ਲਾਟਰੀ ਨਿਕਲਣ ਵਾਂਗ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਰਾਜ ਹੱਥ ਆਇਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ 'ਮੈਂ' ਏਨੀ ਵਧਦੀ ਗਈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ 'ਮੈਂ' ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ-ਗੁਰੂ ਬਣਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਸਿਖਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈ, ਓਥੇ ਦੇ ਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੋਰ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਜੁਗਤ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਮਨ ਇਨਾਮ ਲਈ ਖੋਹੁ ਪਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਪਾਹਿਸ਼ ਖੁਦ ਉਸ ਦੀ ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਲਸਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਦਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਿਰਫ 'ਮੈਂ' ਦਾ ਗੌਰ ਲਾਈ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਇਸ ਵਕਤ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਕੱਢੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਪਈ ਹੈ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਧਿਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਪਰਖ ਦੀ ਘੜੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਅਮਨ-ਪਸੰਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਰੱਖਣ ਦੀਆਂ ਚਾਹਵਾਨ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੁੱਪ ਤੋੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਤੋੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਚੁੱਪ ਗੁਨਾਹ ਗਿਣੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਸਿਰਫ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅਮਨ ਅਤੇ ਵੱਸਦਾ-ਰਸਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਸ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਲੱਖ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਸੰਦੀਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਸਤੇ ਅੱਗੇ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕ ਜਿੰਦਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਭੁੱਖਾਂ ਕੱਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕੁਝ ਕਰਨ-ਕਮਾਉਣ ਜੋਗੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚੱਲੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ 'ਨਾ ਹਰੰਗਾ ਬਾਂਸ ਤੇ ਨਾ ਵੱਜੇਗੀ ਬੰਸਰੀ' ਵਾਲੀ ਕਹਾਵਤ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਮਸਾਏ ਪਿੰਡ

ਸੁਰੱਤਰਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ, ਇੱਕ ਦੁਆਂਡ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਬੋਧ ਜੰਗਿ-ਏ-ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ, ਉੱਪਸ਼ੌਰੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਜਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਬਾਤ ਤਾਂ ਪਾਈ, ਪਰ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਗਰਾਂ ਜਾਂ ਟੱਬਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਤੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਤਾਪ ਹੋਵਾਇਆ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਚੁੱਪ ਹੋਏ। ਅਸੀਂ ਮਾਪਿਆਂ, ਔਲਾਦ, ਲੜ-ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ-ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਸਾਰ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਭਲਾ ਕਣ ਪਾਵੇਗਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਤ? ਇਸ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਓ।

ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਜੰਮਣ ਭੌਂਢੇ : ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਲੰਧਰ ਦੋਆਬ, ਚੁੱਬ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕਰਮ-ਭੂਮੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪਿੰਡ ਬੰਨਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਕਰਮਯੋਗੀ ਵੀ ਦੋਆਬੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧਤ ਸਨ। ਸੋ, ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤੋਂ ਬੱਬਰ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਜਨਮ-ਦਾੜੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਵੀ ਇਸੇ ਧਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਇਆਲਪੁਰ : ਸਰਹਾਲਾ ਖੁਰਦ, ਸਰਹਾਲਾ ਕਲਾਂ, ਸਾਧੂਆਂ, ਸਿੱਬਲੀ, ਸਿਗੜੀਵਾਲ, ਗੁਇਆਲਪੁਰ, ਕੁਕੜ ਮਜਾਰਾ/ਕੁਕੜ, ਕੋਟਕੜੂਹੀ, ਕੋਟਲੀ ਚਾਦਾ ਵਾਸ, ਕੰਧ ਮਾਈ, ਕੋਟ ਅੰਧਾਰ, ਕੋਲਕਾਠ, ਖਾੜੀਦੀ, ਗੋਂਦਪੁਰ, ਚੌਥ ਜੱਟਾਂ, ਚੱਕ ਫੂਲ, ਚੌਥੇਵਾਲ, ਚੇਲਾ, ਜੱਸੋਵਾਲ, ਜੰਡੋਲੀ, ਧਾਮੀਆਂ, ਨੰਗਲ ਕਲਾਂ, ਪੰਡੋਰੀ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ, ਪੰਡੋਰੀ ਮਹਿਤਾਪੁਰ, ਵੱਤਪੁਰ ਕੋਠੀ, ਬੀਵੇਵਾਲ, ਬਾਹੋਵਾਲ, ਝੁੜੇਬਾਜ਼ੀ, ਬੱਬਰ/ਬਕਾਪੁਰ, ਭਾਰਣਾ ਗਣੇਸ਼ਪੁਰ, ਮਾਣਕ ਢੇਰੀ, ਮਖਮਸੂਪੁਰ, ਮੰਡਿਆਲਾ, ਮੋਰਨਹਾਨਾ, ਮੋਰਾਂਵਾਲੀ, ਮੋਰਦਾਸਾਨੀ, ਤੁੜਕੀ ਖਾਸ/ਸੈਣੀਆਂ, ਰਾਜੇਵਾਲ ਅਤੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਝੁੰਗੀਆਂ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ/ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ : ਸਮਰਾਵਾਂ, ਸਹਿੰ, ਸੂਚ, ਸੂਰਨਸੀ, ਸਿੱਬਲੀ, ਖੁਸਰੋਪੁਰ, ਹਰੀਪੁਰ, ਗਿਆਤਪੁਰ ਤੁੜਕੀ, ਕਣਾਹ, ਕੋਟਲਾ, ਗੜ੍ਹੀ ਕਾਨ੍ਹੜੀ, ਗੋਂਸਲ, ਗੋਬਿੰਦਪੁਰ, ਘੁਇਆਲ, ਚੱਕ ਬਾਗੜੀਆਂ, ਜੋਗਲ, ਜੰਡੂ ਸਿੰਘਾ, ਬਿੜੜ, ਡੇਮੁਡਾ, ਦੋਲਤਪੁਰ, ਬੁੱਠਾ, ਪਤਾਰਾ, ਪਰਾਗੜ੍ਹ, ਪੰਡੋਰੀ ਨਿੱਜਰਾਂ, ਫਰਾਲਾ, ਬਿੜਿੰਗ, ਬੀਕਾ, ਬੰਸਾਂ, ਬਿਸਮਪੁਰ, ਭਰੂਹੰਦੀ, ਮਸਾਣੀਆਂ, ਮੁਜਾਰਾ ਕਲਾਂ, ਮੋਗੋਵਾਲ, ਮੰਡੇਰ, ਮੰਚਾਲੀ, ਮਾਂਗਣਾਂ, ਮਾਣਕੋ, ਰੋਹਾਵਾ ਮਸੰਦਾਂ, ਰਾਏਪੁਰ ਫਰਾਲਾ ਅਤੇ ਰਾਏਪੁਰ ਗੁਲਪੁਰੀਆਂ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਗਿਆਲਪੁਰ ਕਪੂਰਥਲਾ : ਸੈਦਪੁਰ, ਸੰਗਤਪੁਰ ਕਲਾ, ਖੋੜਾ ਮੱਧਾਂ/ਸਰਾਏ ਖਾਸ, ਝੁੰਡਾਲੀ, ਬੰਦੋਲੀ, ਫਲਾਹੀ, ਬੋਲੀ, ਬੋਪਾਰਾਏ, ਮਾਣਕ ਅਤੇ ਧਾਲੀਵਾਲੀ/ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਤਰਨ ਤਾਰਨ: ਆਲੋਵਾਲ, ਅਲੀਪੁਰ ਗੁੰਡੇ, ਗੁਰੂਸਰ, ਚਿੱਟੀਵੰਡ, ਭੋਆਂ, ਲੋਹਕਾ ਅਤੇ ਵੇਪੁਰੀਆਂ/ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ: ਗਿੱਲ, ਫੁੱਟੀ ਗੰਢੀ, ਜ਼ਮਪਾਲ, ਬੰਦੋਲੀ, ਅਤੇ ਦਾਖਾਂ/ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ: ਸੁਨੀਆ, ਛੀਨੀਆਂ, ਚੌਥੀ, ਚੌਥੀ ਖੋੜਾ/ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ: ਲੀਹੜਾ/ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਨਾ (ਹੁਣ ਗਿਆਚਲ): ਅਲਕੋਰੇ/ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਹੌਰ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ): ਸਭਾਰਾ ਅਤੇ ਜੋੜ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀ/ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ): ਡਿੱਬੰਦਰ ਮਾਣਕੋ/ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ): ਗੋਬਿੰਦਪੁਰ/ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਆਲਕੋਟ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ): ਛਡੀਲਪੁਰ।

ਬੱਬਰ ਦੀਵਾਨ : ਪੁਚਾਰ-ਪਸਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ, ਬਾ-ਕਦੀ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਪੁਰੰਨੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬੱਬਰਾਂ ਨੇ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ-ਨਗਰਾਂ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੋਆਬੇ ਵਿੱਚ, ਬੱਬਰ ਦੀਵਾਨ

(ਸਭਾਵਾਂ/ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ) ਕੀਤੀਆਂ। ਗਿਰਫਤਾਰੀ/ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੱਕ, ਇਹਨਾਂ ਸਿਆਸੀ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਕ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਕੋਮੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਮ ਬੱਬਰ ਪੱਕੇ ਬੁਲਾਰੇ ਇਹ ਹੀ ਰਹੇ: ਮਾਸਟਰ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਪਤਾਰਾ, ਕਰਕੇ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹਗੰਜ, ਅੰਡੀਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਿੰਘ ਦੌਲਤਪੁਰ, ਗ਼ਦਰੀ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਬਿੜੜ, ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਭਕੂਰੂਦੀ, ਸੂਬੇਦਾਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਅਤੇ ਕਾਵਿ-ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਕਸਰ ਬੱਬਰ ਸੂਚ ਸਿੰਘ ਮਖਮਸੂਪੁਰ ਅਤੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਖੋੜਾ ਪਿੰਡ ਦਾਤਾ-ਚੇਲਾ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਪਿੰਡੇ ਫ਼ਸਿਆ-69 ਵਿਜੇ ਬੰਬੋਲੀ

ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਹੋਏ ਸਨ ਇਹ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਦੀਵਾਨ: **ਗੁਇਆਲਪੁਰ** ਖਿੱਤਾ : ਅਚਲਪੁਰ, ਔਥਾਲਾ, ਸਰਹਾਲਾ ਕਲਾਂ, ਕੁਕਕ ਮਜਾਰਾ, ਕੋਟੀਆਂ, ਕੋਟਲੀ ਖੁਰਦ ਕਾਲੇਵਾਲ, ਗੋਂਦਪੁਰ, ਚੱਕ ਸਿੰਘਾਂ, ਜੱਸੋਵਾਲ, ਜੰਡੋਲੀ, ਜਿਆਂਨ, ਡੀਗਰੀਆਂ ਮਜਾਰਾ, ਪੋਨੇਵਾਲ, ਨੂਹਪੁਰ, ਪੰਥੇਵਾਲ, ਪੋਲਾਂ, ਖੱਸੀ ਕਲਾਂ, ਬੱਡਾਂ, ਬੰਠਾਂ, ਬੰਡੋਵਾਲ, ਸੂਬੇਵਾਲ, ਮੁਕੋਰੀਆਂ, ਮੋਗੋਵਾਲ, ਮਾਹਾਲਾਂ, ਮਾਹਿਲਪੁਰ, ਮਹਿੰਦੀਪੁਰ, ਮੋਹਤਪੁਰ ਉਲੱਦਣੀ, ਮੋਹਮੂਪੁਰ, ਮੋਹਦਪੁਰ/ਮਹਿੰਦੀਪੁਰ, ਗੁਲਪੁਰ, ਰਾਜੇਵਾਲ ਅਤੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਝੁੰਗੀਆਂ।

ਜਲੰਧਰ/ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਖਿੱਤਾ : ਔਪਾਰਾ, ਸੂਰਾਪੁਰ, ਸੋਰਵਾਲਾ, ਜਿਯਾਤਪੁਰ ਤੁੜਕੀ, ਕਾਲਾ ਬੱਕਰਾ, ਕੋਟਲੀ ਖਾਨ ਸਿੰਘ, ਖੁਰਦਪੁਰ, ਖੁਸਰੋਪੁਰ, ਘੁਇਆਲ, ਚੀਗਰੀਆਂ, ਦੋਲਤਪੁਰ, ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ, ਨਿੱਜਰਾਂ, ਪਰਾਗੜ੍ਹ, ਪੰਡੋਰੀ ਨਿੱਜਰਾਂ, ਚਕੂਰੂਦੀ, ਬਲਾਚੋਰ, ਬੋਲੀਆ, ਭੋਜੇਵਾਲ, ਮਾਹਾਲਾਂ ਗਹਿਲਾਂ, ਮਾਨਕੋ, ਮਾਨਕ ਰਾਈ, ਮਾਣਕ, ਰੁੜਕਾ ਕਲਾਂ, ਲੋਧੇਵਾਲ ਅਤੇ ਲੋਧੇਵਾਲ।

ਕਪੂਰਥਲਾ ਗਿਆਲਪੁਰ ਖਿੱਤਾ : ਈਸ਼ਰਵਾਲ, ਸਾਹਨੀ, ਸੁਨੜਾ, ਸੇਦੇਵਾਲ, ਸੰਗਤਪੁਰ, ਸ਼ਿੰਧੂਪੁਰ, ਹਰਦਾਸਪੁਰ, ਹਰਬੰਸਪੁਰ, ਰਾਜੀਪੁਰ, ਗੁਸੇਨਪੁਰ, ਹੋਲੀਆਂ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਕਾਮਲ, ਖੁਸਰੂਕਲਾ, ਖੋਨੇਵਾਲ, ਖਾਨਪੁਰ, ਗੋਬਿੰਦਪੁਰ, ਘੋਰ, ਘੋਕੀ, ਚਰੜ੍ਹ, ਜੱਥੇਵਾਲ, ਤਲਵਨ, ਨਰੜ, ਨਿਦੇਕੇ, ਪਲਾਹੀ, ਪਾਸਣਾ, ਪੰਡੋਰੀ, ਭੇਡੋਗੜ੍ਹ, ਬਾਸੀ, ਖਵੇਲੀ, ਬਤਾਲਾ, ਬਾਰੇਵਾਲ, ਬੁਹਾਨੀ, ਬਿਸ਼ਨਪੁਰ, ਬੰਬੋਆਣਾ, ਮਹੜ੍ਹ, ਮਾਣਕਾਂ, ਮਾਧੋਪੁਰ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਲਾਹੇਵਾਲ/ਲੋਧੇਵਾਲ ਅਤੇ ਲੋਧੇਵਾਲ।

ਭੁਗੋਰੀਆਂ (ਟੀਨ ਏਜਰ) ਦੇ ਪਿੰਡ : 1. ਸ਼ਹੀਦ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀਆਂ ਉਰਫ ਦਲੀਪਾ ਭੁਗੋਰੀ ਪੁੱਤਰ ਸ. ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਧਾਮੀਆਂ (ਸ਼ਮਚੁਰੀਆਂ, ਗੁਇਆਲਪੁਰ), ਹੈਰਤ-ਔਗੋਲ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸੂਰਮਾ ਮਹਿੰਜ 18-19 ਸਾਲ ਦੀ ਗਭਰੂਟ ਉਮਰੇ ਵਾਂਸੀ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ।2. ਕਾਰਾਂ ਮੰਗਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ. ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਕਨ ਗੁਇਆਲਪੁਰ, ਸਿਰਫ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਔਲੜ-ਵਰਸੇ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।3. ਬੱਬਰ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪੰਡੋਰੀ ਨਿੱਜਰਾਂ (ਆਦਮਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ), ਨੌਵੀਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਇਸ ਲਹਿਰ 'ਚ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਤੋੜ ਨਿਠਿਆ।

ਪਰਚਾ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਦੋਆਬਾ ਛਪਣ ਸਥਾਨ : ਉਤਾਰੂ

ਪੌਸ (ਸਫਰੀ ਪੌਸ), 'ਜੰਗਲ ਮੋਂ ਛਪਾ': ਦੇ ਅਲਮਾ-ਫੁਲਕੀਕੋਟਾ 'ਤੇ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਤਨਸ਼ੀਮ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ (ਪੇਪਰ) ਛਪਦੀ ਰਹੀ। ਦਰ-ਹਕੀਕਤ: ਉਹ ਪਰਚੇ ਸਮੇਂ-ਮੁਜ਼ਬ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ: ਦੋਲਤਪੁਰ, ਭਕੂਰੂਦੀ, ਗਿਆਤਪੁਰ ਤੁੜਕੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਮਸਬੂਰੀਏਸ ਟੋਭੇ 'ਚ ਦਫ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਆਦਿ। ਗੁਇਆਲਪੁਰ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ: ਕੋਟ ਫਤਹੀ, ਬਘੰਗ, ਜੱਸੋਵਾਲ, ਬਿੱਬਰ ਸਾਹਿਬ, ਵੱਤਪੁਰ ਕੋਠੀ ਅਤੇ ਬੰਡਾ ਚੌਥ-ਖੜ੍ਹ ਰਾਤੇ-ਰਾਤ 10-20 ਮੀਲ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਥਾਂ-ਦਰ-ਥਾਂ ਉਸੇ ਛਪਾਈ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਕਰੀਬ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣਾ ਮੁਕਾਮ ਬਦਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।

ਹੈਰਤ-ਔਗੋਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਥਾਨ : 1. ਬਵੇਲੀ ਤਹਿ. ਗੁਇਆਲਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ (ਪਹਿਲੀ ਸੰਤੋਬ, 1923 ਸ਼ਹੀਦ: ਔਗੋਲ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੋਲਤਪੁਰ, ਬੱਬਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਪੰਡੋਰੀ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ, ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਣ, ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਗਾਗੜ੍ਹ ਝੁੰਗੀਆਂ) 2. ਮੋਰਨਹਾਤਾ ਤਹਿ. ਗੜ੍ਹਸ਼ੇਰ ਕਪੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਇਆਲਪੁਰ (25 ਅਕਤੂਬਰ, 1923 ਸ਼ਹੀਦ ਬੱਬਰ ਮੋਹਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਿੰਘ ਬਹਿਬਲਪੁਰ) 3. ਮੰਡੇਰ ਵਸਤਾਰਾ ਆਦਮਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ (12 ਦਸੰਬਰ, 1923 ਸ਼ਹੀਦ ਬੱਬਰ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਵੱਤਪੁਰ ਕੋਠੀ ਅਤੇ ਬੰਡਾ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀਆਂ) 4. ਚੱਕ-54, ਡੇਰਾ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਜੜ੍ਹਾਂਵਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ (8 ਜੂਨ, 1924 ਸ਼ਹੀਦ ਬੱਬਰ ਵਠਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪੁੰਗਾ) 5. ਰੁੜਕੀ ਖਾਸ/ਸੈਣੀਆਂ ਤਹਿ. ਗੜ੍ਹਸ਼ੇਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਇਆਲਪੁਰ (15 ਜੁਲਾਈ, 1932 ਸ਼ਹੀਦ ਬੱਬਰ ਨੜ ਸਿੰਘ ਕੌਰੜ)।

ਜਾਦੂਨਗਰੀ ਦੇ ਜਾਦੂਗਰ

ਅਜੈ ਤਨਵੀਰ
ਪੰਨੇ-143, ਮੁੱਲ-395 ਰੁਪਏ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵਾਰਤਕ ਵੰਨਗੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਪਰੰਪਰਾ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖ, ਨਿਬੰਧ, ਜੀਵਨੀਆਂ, ਸਵੈਜੀਵਨੀਆਂ, ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ, ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ, ਸੰਸਾਰਣ ਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਆਦਿ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਿੰ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ, ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਗਿਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਵੰਨਗੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਬਣਾਇਆ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਤਕ ਲਿਖਣਾ ਬਾਕੀ ਸਾਹਿਤਕ ਵੰਨਗੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਨਾਵਲ, ਨਾ ਕਹਾਣੀ, ਨਾ ਨਾਟਕ ਤੇ ਨਾ ਕਵਿਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਦੇ ਕਲਾ-ਕੋਸ਼ਲ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਪੱਖ। ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ, ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਤੱਥ, ਤੱਤ, ਨਜ਼ਰੀਆ ਤੇ ਸੱਚਾਈ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੰਨਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਵਾਲੇ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਕਲਿੱਕ 'ਤੇ ਜਾਂ ਮੋਬਾਇਲ ਉੱਤੇ ਉਗਲ ਫਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਉਥੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਕੁਝ ਘੱਟ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ।

ਵਾਰਤਕ ਸਿਰਜਨਾ ਵਧੇਰੇ ਸੁਚੇਤ ਤੇ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਜੀਵਨੀ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਰਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਦੀ ਸੋਚ ਤੇ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਅਧੀਨ ਲਿਖਾਉਣਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਨਾਮਵਲੀ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਨਜਾਣ ਬੰਦੇ ਦੇ ਪਰਿਚੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਆਸਾਨ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਸਰਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੀ ਹੈ, ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਚਰਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੇਖਣੀ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਢਾਲ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ। ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮੂਲ ਸੰਗਰੀ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ, ਨਾਵਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਢਾਲਣ ਦਾ ਹਨਰ ਲੇਖਕ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੁਝ ਅਜੇ ਤਨਵੀਰ ਦੀ 'ਜਾਦੂਨਗਰੀ ਦੇ ਜਾਦੂਗਰ' ਨਾਮਕ ਨਵੀਨ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਫਿਲਮਾਂ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਹਰ ਬੰਦਾ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਣਾ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਐਕਟਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਭ ਦੀ ਪਸੰਦ-ਨਾਪਸੰਦ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਜਾਣੇ-ਵੇਖੇ ਸਿਨੇਮਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਣ ਤੇ ਵੱਡਾ ਮਾਧਿਅਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਸੱਭ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਮੋਬਾਇਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੋਕ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਫਿਲਮ ਰਾਹ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੱਸਾਂ

ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਿਰੜੀ ਸਿਰਜਕਾਂ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ

ਤੇ ਮੋਟਰ ਵਿੱਚ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਆਮ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਸੀਰੀਅਲ ਘਰ-ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇ ਤਨਵੀਰ ਦੇ ਜਾਦੂਨਗਰੀ ਦੇ ਜਾਦੂਗਰ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮੀ ਜਗਤ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਦੂਨਗਰੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਤੇ 'ਗੁਲਜ਼ਾਰ, ਜਾਵੇਦ ਅਖ਼ਤਰ ਤੇ ਸਾਗਰ ਸਰਹੱਦੀ' ਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਦੂਗਰ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਸਿੱਧ, ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਨਾਮਦਾ ਖੱਟ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਈ। ਫਿਲਮ-ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੇ ਚੰਗੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਤੇ ਜਾਵੇਦ ਅਖ਼ਤਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

'ਬੰਦੀਨ' ਫਿਲਮ ਦੇ 'ਮੇਰਾ ਗੰਗਾ ਗੰਗ ਲਈਲੇ...' ਜਿਹੇ ਗੀਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਕਿਸੇ ਪਰਿਚੇ ਦਾ ਮੁਤਾਜ਼ ਨਹੀਂ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ 'ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ ਚਿਮੜੇ ਨਾਲ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਗੁਲਜ਼ਾਰ' ਵਿੱਚ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫਿਲਮੀ ਸਫ਼ਰ ਉੱਤੇ ਝਾਤ ਪੁਆਈ। ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੱਧ ਦਾ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣਾ ਤੇ ਵੱਡੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲੰਮਾ ਅਰਸਾ ਬਿਤਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਮਿਲਦੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਿਰ ਮੱਥੇ ਡਿੱਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਭਾਇਲਾਗ ਲਿਖਣਾ, ਕਦੇ ਸਕਰੀਨ ਪਲੇ, ਕਦੇ ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਗੀਤ ਲਿਖਦੇ-ਲਿਖਦੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੇ ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬਣ ਗਿਆ।

ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਤੇ ਹਰ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਉੱਚਾਈ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਉਤੁਲ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਦਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ 'ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਪਰਿਚੇ, ਪੁਸ਼ਪ, ਮਾਚਿਸ' ਜਿਹੀਆਂ ਬਿਹਤਰੀਨ ਫਿਲਮਾਂ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ ਮਿਲਦੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਿਰ ਮੱਥੇ ਡਿੱਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਭਾਇਲਾਗ ਲਿਖਣਾ, ਕਦੇ ਸਕਰੀਨ ਪਲੇ, ਕਦੇ ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਗੀਤ ਲਿਖਦੇ-ਲਿਖਦੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੇ ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬਣ ਗਿਆ।

ਰਚਾਰਾ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿੰਦਰਾ

ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਤੇ ਨਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਨਾਤਾ ਜੋੜੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ 'ਸਿਰਜਾ ਗਲਿਬ' ਸੀਰੀਅਲ ਅੱਜ ਵੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਰਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਦੀ ਗੀਤਾਂਸਲੀ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਜ਼ਨ-ਏ-ਰੇਖਤਾ ਤੇ ਜੈਪੁਰ ਲਿਟਰੇਚਰ ਜਿਹੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਤਾਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਇਕ ਚੰਗਾ ਫਿਲਮਕਾਰ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਗੀਤਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਚੰਗਾ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਸ਼ਾਂਤ, ਸਹਿਜ ਤੇ ਸੁਹਿਰਦ ਇਨਸਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਕੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਅਜੇ ਨੇ ਜਾਵੇਦ ਅਖ਼ਤਰ ਨੂੰ 'ਜਾਦੂਨਗਰੀ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ' ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਉਸ ਦੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਨਿਸਾਹ ਅਖ਼ਤਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਸ਼ਾਇਰ ਹੋਏ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਨਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਸਨ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਬਾਪ ਦੇ ਆਸ਼ਾਵੀ ਵੇਲੇ ਜੋਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਦਾ ਬਚਪਨ ਕੁਝ ਗੁਲਿਆ-ਗੁਲਿਆ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਮਾਸੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ-ਪੋਸਿਆ। ਠੱਕਰਾਂ ਖਾ-ਖਾ ਕੇ, ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਪਹੁੰਚ, ਉਹ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਜੋੜੀ ਸਲੀਮ ਨਾਲ ਬਣੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ 17 ਫਿਲਮਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਟ ਰਹੀਆਂ। ਫਿਲਮ 'ਜ਼ਿੰਜੀਰ' ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸਫ਼ਰ 'ਹਾਥੀ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ', 'ਸੀਤਾ ਔਰ ਗੀਤਾ', 'ਦੀਵਾਰ ਤੇ ਸ਼ੌਲੇ' ਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਾ।

ਫਿਰ ਜਾਵੇਦ ਅਖ਼ਤਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪਛਾਣ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤਕਾਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਣੀ। ਸਿਲਸਿਲਾ ਦੇ ਗਾਣਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਜਾਵੇਦ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹਨੀ ਈਰਾਨੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਲੇਖਿਕਾ ਰਹੀ ਤੇ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਵੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਐਕਟ੍ਰਿਸ ਰਹੀ।

ਜਾਵੇਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਦੋਸਤ ਮੁਖ਼ਤਾਬ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਜਾਵੇਦ ਦੀ ਹਰ ਪੱਖ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਜਾਵੇਦ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦਾ ਕੜਾ ਆਪਣੇ ਗੁੱਟ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾ ਲਿਆ, ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਉਤਾਰਿਆ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਹੱਥ ਕੇ ਇਕ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਸਿੱਖ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂਗਾ' ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦਾਦਾ ਮੁਜ਼ਰ ਬੈਰਾਦੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਵਿ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਤੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਾਪਾ ਦੀਵਾਨ ਪੰਜ ਜਿਲਦਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ 'ਨ ਕਿਸੀ ਕੀ ਆਂਖ ਕਾ ਨੁਰ ਹੁੰਦਾ...' ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ੇਅਰ ਉਸ ਦੇ ਦਾਦੇ ਦੀ ਲਿਖਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬਹਾਦੁਰ ਸ਼ਾਹ ਜ਼ਫ਼ਰ ਦੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਣਿਆਂ ਦੀ ਰਾਇਲਟੀ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਚੁੱਕਣਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਲਾਲ ਨਹੀਂ।

ਤੀਜਾ ਜਾਦੂਗਰ ਅਜੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ 'ਕੱਧ' ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਾਗਰ ਸਰਹੱਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਂਅ ਗੰਗਾ ਸਾਗਰ ਤਲਵਾਰ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਯਸ਼ ਚੋਪੜਾ ਲਈ 'ਕੌਝੀ-ਕੌਝੀ, ਚਾਂਦਨੀ, ਸਿਲਸਿਲਾ, ਨੂਰੀ' ਜਿਹੀਆਂ ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਵਧੀਆ ਫਿਲਮਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਆਪ ਉਸ ਨੇ 'ਬਜ਼ਾਰ' ਜਿਹੀ ਛੋਟੇ ਬਜਟ ਦੀ ਪਰ ਭਾਵਪੂਰਤ ਕਲਾਤਮਿਕ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਪ੍ਰਿਆ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਰੋਲ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਕ ਨਾਟਕਕਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਡਰਾਮੇ ਲਿਖੇ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਖੇਮ ਸੁਲਤਾਨ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਹੋਣ ਹਿੱਦੇ ਵਿੱਚ ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ '47 ਦੀ ਵੰਡ ਦੇਖੀ ਤੇ ਫਿਰ '84 ਦੇਖਿਆ। ਇਹ ਸੱਤਾਪਾ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰ ਅੰਦਰੋਂ ਕਦੇ ਨਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਡਰਾਮੇ ਖੇਡਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਡਰਾਮਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਆ

ਗਬਨ (ਨਾਵਲ)

ਮੁਨਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ
ਪੰਨੇ-304, ਮੁੱਲ-495 ਰੁਪਏ
ਨਵਰੰਗ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਸਮਾਣਾ

ਮੁਨਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਉਰਦੂ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ। ਹਿੰਦੀ ਨਾਵਲ ਨੂੰ ਆਰਥਸ਼ਾਬਦ ਤੇ ਗੁਮਾਸ਼ਟਾਵ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਨੀਵੇਰਗੀਆਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਚਿਤਰਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸੰਨ 1931 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਗਬਨ' ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨੋ-ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਾਰੰਗੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਗਹਿਣਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਤੀਬਰ ਪਿੱਚ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਰਵਾਰ ਸੰਕਟ ਦਾ ਬਿਆਨ ਏਨੀ ਸਜੀਵਤਾ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕਾਂ ਅੰਦਰ ਇਸ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਰੁਚੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ ਭੰਗਤਾ ਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਨਾਵਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣੀ ਸਿੱਟੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਤੇ ਫੇਕੇ ਵਿਖਾਵੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਤੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਕਸ਼ਟ ਉਠਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਨਾਵਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੱਧ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਰਮਾਨਾਥ ਅੰਦਰਲੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸੇ ਦਾ ਗਬਨ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਕੁੜੀ ਜਾਲਪਾ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ

ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਪੂਰੀ ਸ਼ਾਨ-ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਆਜ਼ੀਦਾ ਦਾ ਰੋਝ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰਕੀਬਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਚੋਰੀ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤੀਬਰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਬੁਕ ਕੇ ਕਿੱਡੀ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕਰ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬੋਲੇ ਬੁਲੇ 'ਤੇ ਪਰਵਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਗਿੜਵਣ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿਰ ਤੋਂ ਬਿਧਿਸਾਬਾ ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਕਰਜ਼ਾ ਵੀ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬੁਠੇ

ਜਾਲ ਆਪ ਹੀ ਫਸ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਡੂੰਘਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ।

ਭਾਵੇਂ ਰਮਾਨਾਥ ਨੂੰ ਗਬਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਭਜਾਉਣ ਲਈ ਜਾਲਪਾ ਦਾ ਗਹਿਣਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਰਮਾਨਾਥ ਦੇ ਘਰੋਂ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਅਸਲ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਅੰਦਰ ਵੱਡਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਬਦਲਾਅ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਾਰ-ਸਿੰਗਾਰ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਨੂੰ ਗੰਗਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਰਹਿਤ ਸਾਤਵਿਕ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਪਸਾਰਾਤਪ ਵਜੋਂ ਉਹ

ਗਹਿਣਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਰਮਾਨਾਥ ਦੇ ਘਰੋਂ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਅਸਲ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਅੰਦਰ ਵੱਡਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਬਦਲਾਅ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਾਰ-ਸਿੰਗਾਰ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਨੂੰ ਗੰਗਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਰਹਿਤ ਸਾਤਵਿਕ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਪਸਾਰਾਤਪ ਵਜੋਂ ਉਹ

'ਤੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਤਨੋ-ਮਨੋ ਸਾਹਿਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੱਹਰਾਂ ਭਾਵੇਂ ਵੇਸ਼ਵਾਦਗੀ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਨਾਵਲ ਉਸ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਏਨਾ ਉੱਚਾ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਮਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਛਾਪ ਛਾਪ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਾਤਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਤਾਂ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਨਾਵਲ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਤੇ ਸੁੱਚਾ ਧਰਮ ਐਲਾਨ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਪਰੋ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਰਾ

ਆਪਣੀ ਚੰਦਰਗਾਰ ਵੇਚ ਕੇ ਰਮਾਨਾਥ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਕਲਕੱਤਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਥਾਂ-ਟਿਕਾਣੇ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਮਾਨਾਥ ਕਲਕੱਤਾ ਪੁਲਸ ਦੇ ਬਹਿਕਵੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਡਾਕੇ ਦੇ ਇਕ ਬੁਠੇ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਗਿਰਤ ਨੂੰ ਝੰਜੜ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਇਹ ਨਾਵਲ ਆਪਣੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਸਾਰਥਿਕ ਬਿਬ ਉਠਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਪਤਨੀ ਅੰਦਰ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਦੇਵੀ ਦੀਨ, ਜੱਗੋਂ ਤੇ ਜੱਹਰਾਂ ਨਾਵਲ ਦੇ ਉਹ ਪਾਤਰ ਹਨ, ਜੋ ਜਾਲਪਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗਿੜਤਾ ਨਾ ਹੋਣ

ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਬਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ, ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਾਵਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੀ ਹੈ। ਨਾਵਲ ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਹੈ ਕਿ ਬੁਠੀ ਸ਼ਾਨ-ਸ਼ੌਕਤ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਮੇਸ਼ਾ ਮਾੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਨੂੰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਲੱਗਭੱਗ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ ਰਸ ਕਮਾਲ ਦਾ ਹੈ। ਨਾਵਲ ਦੀ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੰਗਾਰੀ ਅਲੰਕਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਪਾਠਕੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਦਨ ਵਰਗੇ ਪਰਪੱਕ ਅਨੁਵਾਦਕ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਇਸ ਨਾਵਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਬਹੁਤ ਹੋਰ ਸੁਚੱਜਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਇਆ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੋਹਾਈਲ-89682-82700

ਪੁਸਤਕ ਗੀਵਿਊ

ਉਲਟੇ ਵਗਣ ਦਰਿਆ (ਨਾਟਕ)

ਤਰਲਚਨ ਸਿੰਘ
ਸਫੇ-119, ਕੀਮਤ-200 ਰੁਪਏ
ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸੰਚਾਰ, ਸਿਰਜਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪਛਾਣ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਸਿਰਜਕ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸਮਰੱਥਾ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਵੱਡਾ-ਛੋਟਾ ਕਰਦੀ ਹੈ/ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਹਰੇਕ ਵਿਚਾਰ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗੀਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਨੇਮ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਜਾਂ ਲੁਪਤ/ਨਾਟਕ ਸੰਚਾਰਦਮੁਖ ਕਲਾ ਹੈ; ਪਰ ਨਾਟਕਕਾਰ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਸਮੇਤ। ਚੁੱਟੇਤੀ ਭਰਪੂਰ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਕਾਰਜ। ਪਾਠਕ, ਦਰਸ਼ਕ, ਅਦਾਕਾਰ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਆਦਿ ਦੀ ਜੋਟੀ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਭਣ ਦਾ ਖਿਲਾਅ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਟਕ ਦੀ ਨਿਕਾਸ-ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਬੜਾ ਕੁਝ ਬਦਲਿਆ ਹੈ। ਨਾਟ-ਸ਼ਾਸਤਰ 'ਚ 'ਦਸ ਰੂਪਕ' ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਸਹੂਲਤ/ਬੇਦਿਸ਼ਾ ਅਨੁਕੂਲ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਵੀ ਘੜਦਾ ਹੈ।ਮੌਖ ਚਿਹਲੇ ਗੁਰੂ ਨਾਇਕ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿੱਚੋਂ 'ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨਾਟਕ' ਉਦੈ ਹੋਏ। ਸਮਕਾਲੀ ਦੌਰ ਨੇ 'ਇਕ ਪਾਤਰੀ', 'ਦੋ ਪਾਤਰੀ', 'ਗੁਪਤਰਨ ਨਾਟਕ' ਆਦਿ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਤਰਲਚਨ ਦੇ ਨਾਟ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਉਲਟੇ ਵਗਣ ਦਰਿਆ' ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵੀ 'ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਰੰਗਮੰਚ' ਨਾਲ ਹੈ।

ਨਾਟ-ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਤਰਜਮੇ ਦਿਉਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਨੋਸ਼ੋੜੀ' ਤੋਂ ਆਧਾਰ ਸਰੋਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਤਰਾਂ ਅਤੇ ਪੱਛਾਤੀ ਵਾਲੀ ਇਹ ਨਾਟ-ਕਿਤਾਬ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਭਟਕਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਡਿਊਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਕ ਮੰਨਦਿਆਂ ਪੁਲਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਦੇ ਘੇਰੇ

ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਨਸ਼ਟੀ ਆਦਤ ਅਤੇ ਮੱਤ ਕੱਚਦੇ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਰੋਕੂ ਅਭਿਆਨ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਭੰਡਣਯੋਗ ਹੈ। ਹੈਪੀ, ਪਿੰਦਰ, ਸ਼ੈਲੀ, ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਆਦਿ ਆਦਿ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਮਨੋਬਿਰਤੀ ਸਮਝਣਯੋਗ ਹੈ।

ਗੁਰਸੇਵਕ ਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਚਗਚਿੱਤ ਕਹਾਣੀ 'ਜੀਣ ਜੋਗ' ਨੇ 'ਪਰਛਾਵੇਂ ਭਾਲੇ ਰੋਸ਼ਨੀ' ਦਾ ਰੂਪ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਤੀਸਰੇ ਲਿੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗਲਪ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਚੰਬਾ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇੰਦਰ ਦੇ ਪੁੱਤ ਜ਼ਿੰਦੇ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਮੱਤ ਨੂੰ 'ਸੁਖਦ ਅਹਿਸਾਸ' ਵਿਚ ਵਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਪ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: ਵੇਖ ਪੁੱਤ ਆਪਣੇ ਕੰਮ (ਨਿੱਕਰ) ਨਹੀਂ ਲਾਉਣੀ, ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਮੁਹਰੇ ਕੱਢੀ (ਨਿੱਕਰ) ਨਹੀਂ ਲਾਉਣੀ, ਕਿਸੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਿਸ਼ਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਔਹ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਔ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭੂਤ ਖਾ ਜੂ (ਸਫਾ/76)। ਪੁੱਤ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭੇਦ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦੋਸਤਾਂ ਖਾਤਰ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਸਜ਼ਾ ਭੋਗਦਾ ਹੈ।ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਥਾਪ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀ ਲਾਸ਼ ਥਾਪ ਨੂੰ 'ਜੀਣ ਜੋਗ' ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੁੱਤ ਦੇ ਖੁਸਰੋਪਣ ਦਾ ਲੁਕਾਅ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।ਵੀਹ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਨਾਟ-ਕਥਾ ਵਿਚ ਵਕਤ ਅਤੇ ਗੀਤ, ਸੁਤਰਧਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਤੇਈ ਪਾਤਰਾਂ, ਪੰਜ ਸੀਨ ਵਾਲਾ ਨਾਟਕ 'ਜਥੇ ਬਾਣ ਲਾਗਿਓ' ਧਰਮ ਕੱਟੜਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪੰਜਾਬ ਵੰਡ 'ਚ ਛੁਪੀ ਕਤਲੇਆਮ ਸੋਚ ਨੂੰ ਮੁਖਾਇਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਸਿੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੰਬੰਧਕਾਰੀ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚਰਾਹੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅਦੇਵੇਂ ਪੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨੂਰਦੀਨ, ਰਸ਼ੀਦ, ਬਖਸ਼ਦੀਨ, ਦਰਿਆ ਸਿੰਘ, ਤਕਦੀਰ ਆਦਿ ਕਥਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦੇ ਹਨ। ਇਉਂ ਇਹ ਨਾਟਕ ਗੁਰਦਿਆਲ

ਦਲਾਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਸੂਰੀ' ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਰੰਗਮੰਚ ਵੱਲ ਆਈਆਂ ਨਾਟ-ਰਚਨਾਵਾਂ 'ਚ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ, ਨਾਟ-ਤਣਾਅ ਦੀ ਕਮੀ, ਲਮਕਾਅ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਪਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 'ਉਲਟੇ ਵਗਣ ਦਰਿਆ' ਦਾ ਮੋਚਨ 'ਹਾਥ ਪਛੋੜੇ ਸਿਰ ਧੁਣੇ' ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੁਕ ਆਧਾਰਤ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋ ਨਾਟਕ 'ਉਲਟੇ ਵਗਣ ਦਰਿਆ' ਅਤੇ 'ਪਰਛਾਵੇਂ ਭਾਲੇ ਰੋਸ਼ਨੀ' ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਰਛਾਵੇਂ ਭਾਲੇ ਰੋਸ਼ਨੀ' ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਹਨ। ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਨਾਮਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਬਦਲਾਵ ਨਾਟ-ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਅਤੇ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ+ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਈਰਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਛੇੜੀ ਜੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ

ਗੁਰਨਾਮ ਢਿੱਲੋਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਉਸ ਗਾਇਲ ਨੇ ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਕੱਢ ਛੱਡਿਆ ਹੈ।

ਕੂਕਰ

ਕੂਕਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਨਗਾਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵੱਜੇਗਾ ਪੈਂਸ ਅਤੇ ਡਰਾਵੇ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਸਦਾ ਨਹੀਂ ਸਜੇਗਾ ਅੱਜ ਜੋ ਦਿੰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਹਰ ਨਾਬਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਢ ਖਾਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਵੇਖਣਾ। ਟੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪੂਛਲ ਦਬਾ ਕੇ ਇਕ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੱਜੇਗਾ।

ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਗੁਬਾਰੇ

'ਚਿੱਟੇ ਘਰ' ਦੇ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਫ਼ਹਿਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੱਥ 'ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਜਮਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨੀਲੇ ਅੰਬਰ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਵਿਛਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮਿਸਾਈਲਾਂ ਅਤੇ ਬੰਬ ਵਰ੍ਹਾ ਕੇ ਕੁੱਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੋੜੀ ਲੱਤ ਹੇਠ ਦੀ ਲੰਘਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਐਪਰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਤਰਾਨੇ ਅੱਜ ਗੁੰਜ ਉਠੇ ਨੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਗੁਬਾਰੇ ਸਦੀਵੀ ਨਹੀਂ ਉਡਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੂੜ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ

ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਰਵੀ ਦਾ ਪਰਕਾਸ਼

ਬੇਅੰਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹੇਗਾ ਜਲੰਮ ਕਿਰਣਾਂ ਦਾ ਭਾਗਵੰਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹੇਗਾ ਸੂਰਜ, ਚੰਦ, ਸਿਤਾਰੇ, ਕਹਿਕਸਾਂ ਗਾ ਰਹੇ ਨੇ ਹੁਣ ਕੂੜ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹੇਗਾ।

ਕੌਣ ਹੈ ਇਹ ?

ਕਿਸ ਨੇ ਈਰਾਨੀ ਮਿਨਾਬ ਦੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਮਹਿਕਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੰਬਾਂ ਦਾ ਕਹਿਰ ਬਰਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿਸ ਦਾਨਵ ਨੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਉਡਾਰੂ ਕੁੱਜਾਂ ਦੇ ਖੰਭਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰੂਦ ਨਾਲ ਉਡਾਇਆ ਹੈ ਕਿਸ ਨੇ ਚੇਗੋਜ਼, ਹਲਾਕੂ, ਹਿਟਲਰ, ਮੁਸੋਲੀਨੀ ਨੂੰ ਕਹਿਰ ਕਮਾਉਣ, ਜੁਲਮ ਢਾਉਣ ਬਸਤੀਆਂ ਜਲਾਉਣ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਖੂਨ ਵਿਚ ਡੋਬਣ ਤਾਂਡਵ ਨਾਚ ਨਚਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਤ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਕੌਣ ਹੈ ਇਹ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਸੁਨਹਿਰੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖ਼ਰਬੇ ਦੀ ਸੂਲੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ। ਕੌਣ ਹੈ ਇਹ ? ਕੌਣ ਹੈ ਇਹ ?

ਜੰਗਬਾਜ਼

ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡੇ ਵਿਚ ਲਪੇਟੇ ਤਾਬੂੜ ਵਿਚ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਬਲੀ ਦੇ ਬੱਕਰੇ ਬਣੇ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਬੱਚਾ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਚੰਬੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਡੈਡੀ ਡੈਡੀ ਪੁਕਾਰਦਾ ਹੈ ਆਪੋ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਕੁਰਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਹਰਿਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦਿਲ ਪਾਟ ਪਾਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹਰਿਕ ਪੰਥਰ ਅੱਖ ਪਿਘਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸੂਰਜ ਬੁੱਲ੍ਹ ਟੁੱਕ ਟੁੱਕ ਕੇ ਰੋਂਦਾ ਹੈ ਤਾਰੇ ਦੁਹੰਬਦੇ ਮਾਰ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਦੇ ਹਨ ਆਸਮਾਨ ਵੈਣ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪੌਣ ਸੋਗ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਰੁੱਖ, ਸਕਦੇ ਦਾ ਸਿਆਪਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਧਰਤੀ ਦਾ ਕੋਮਲ ਬਦਨ ਛਲਣੀ ਛਲਣੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਐਪਰ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਡੰਕੇ ਵਜਾਉਂਦਾ ਹੈ ! ਅੰਨ੍ਹੇ ਡੰਕੇ ਵਜਾਉਂਦਾ ਹੈ !!

ਤੁਹਾਡੀ ਮੁਰਦਾ ਚੁੱਪ

ਐ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ! ਐ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ! ਤੁਹਾਡੀ ਮੁਰਦਾ ਚੁੱਪ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਉੱਤੇ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਵਾਰ

ਕਰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਜ਼ਖਮ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਦੀ ਤਾਬ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਦੁਨੀਆ ਜੰਗ ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਸੜ ਰਹੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਗੁਫਾ ਵਿਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਹੋ ਮੇਰੇ ਯਾਰ ? ਕਿਸ ਗੁਫਾ ਵਿਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਹੋ ? ਜੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਖਾਲਫ਼ ਲਿਖ ਤਾਂ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੇ ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹਾਂ ਵਿਚ ਜੁਬਾਨਾਂ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ ! ਇਸ ਬਲਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਜੇ ਬੱਦਲ ਬਣ ਗੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਵਰਖਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕੁੱਝ ਤਾਂ ਉਚਰੇ ਯਾਰ ! ਜੰਗ ਦੀ ਕਾਲੀ, ਅੰਨ੍ਹੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਾਂ ਚਿਰਾਗ ਜਗਾਓ ਯਾਰ ਕਿਸੇ ਜਗਦੇ ਚਿਰਾਗ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਤਾਂ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਪੱਲੀਆਂ ਪਾਓ ਯਾਰ ਨਜ਼ਰ ਤਾਂ ਆਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋ ਨਜ਼ਰ ਤਾਂ ਆਵੇ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੂਰਜ ਅਜੇ ਹਿੰਦ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿਚ ਅਸਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤੁਹਾਡੀ ਮੁਰਦਾ ਚੁੱਪ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਉੱਤੇ ਡੁੱਬੀ ਜ਼ਖਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਡੁੱਬੀ ਜ਼ਖਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਯਾਰ !

ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਆਖਰੀ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਕਾਮਰੇਡ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ

ਉਹ ਮਹੀਨਾ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਅਹਿਸਾਸ ਬਣ ਗਿਆ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਫਰਵਰੀ ਦੀ ਠੰਢ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮਾਰਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾਲ ਪੁੱਪ ਆਪਣੀ ਗਰਮੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਰਚ ਦਾ ਮੌਸਮ ਕਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਮਾਰਚ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅਸਮਾਨ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਬੱਦਲ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਮੀਂਹ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਠੰਢ ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪੁੱਪ ਫਿਰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

22 ਮਾਰਚ 2015 ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਕਾਮਰੇਡ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਦਾ। ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀਲਚੇਅਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੌਸਮ ਅਚਾਨਕ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਠੰਢੀ ਹਵਾ ਚੱਲਣ ਲੱਗੀ ਅਸਮਾਨ 'ਚ ਬੱਦਲ ਛਾ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਨਿਗਾਹ ਚੁੱਕ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਚੁੱਪ ਰਹੇ ਤੇ ਫਿਰ ਬੜੀ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ਬੱਦਲ ਆ ਗਏ ਨੇ, ਮੌਸਮ ਫਿਰ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਡਿਫਰ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਝਲਕ ਸੀ।

ਅੱਜ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਸਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਸੱਚੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਪਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਧਾਰਿਆ

ਸੀ। ਜਦੋਂ ਹਰ ਪਾਸੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤਾਂ ਤੱਕ ਇੱਕੋ ਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਗੂੰਜ ਰਹੀ ਸੀ, ਸੱਚ ਜਾਇੰਟ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਜੀ, ਕਾਮਰੇਡ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੀ ਸੀ— ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਰੂਪ ਲੈਂਦੇ ? ਕੀ ਉਹ ਮਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦੇ ? ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ? ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲੇਖਨੀ ਨਾਲ ਸੱਚ ਨੂੰ ਇੱਛਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਕਿ ਹਰ ਦਿਲ ਤੱਕ ਉਹ ਗੱਲ ਪਹੁੰਚਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸੋਚ ਸਨ, ਇੱਕ ਅਸੂਲ ਸਨ, ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਚ ਅਤੇ ਹੱਕ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ। ਕਦੀ ਵਾਰ ਕੁਝ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਹਰ ਪਲ ਅੰਦਰੋਂ ਕਮੀ ਵਾਂਗ ਚੁਭਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਮ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਯੁੱਗ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਮਰੇਡ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ ਦਾ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਐਸਾ ਹੀ ਸੱਚ ਹੈ, ਇੱਕ ਯੁੱਗ ਦਾ ਅੰਤ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸੂਲ ਅੱਜ ਵੀ ਜਿਉਂਦੇ ਨੇ, ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਸਾਡੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਰ ਉਸ ਇਨਸਾਨ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- ਸ਼ੀਤਲ ਠਾਕੁਰ

ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਵਫ਼ਾ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ : ਡਾਕਟਰ ਪਰਦੀਪ ਨਾਂਗਲੂ

ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਇੱਛਾ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਦਰੱਖਤ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੁੱਪਚਾਪ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਲੱਭਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਪਰ ਉਹੀ ਜੜ੍ਹ ਦਰੱਖਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਲੋਕ ਕੰਮ ਦਾ ਅਸਲ ਸਰਮਾਇਆ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਨਾਮ ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਭਾਈ ਡਾਕਟਰ ਪਦੀਪ ਨਾਂਗਲੂ ਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਪਦੀਪ ਨਾਂਗਲੂ ਦਾ ਜਨਮ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉਸ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਮਰ ਭਰ ਵੱਸਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸਮਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਪਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਲੈ ਗਈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਰਹਿੰਦਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਝਲਕ ਸਾਫ਼ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਪਦੀਪ ਨਾਂਗਲੂ

ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਨੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਹਿਰੀਰ ਵਿੱਚ ਮਾਅਸ਼ੀ, ਸਮਾਜੀ, ਨਫ਼ਸੀਅਤੀ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪੱਖ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਮਕਦੇ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਫੈਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਈ ਦਾ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦੁੱਖ, ਮਸਲੇ ਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਡਾਕਟਰ ਪਦੀਪ ਨਾਂਗਲੂ ਦੀ ਤਹਿਰੀਰ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੱਸ ਕੇ ਤੇ ਕਦੇ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਗੱਲ ਸਮਝਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦਿਲ ਤੱਕ ਗਾਈ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਫਿਕਰੀ ਗਹਿਰਾਈ ਦਾ ਪਤਾ

ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਦੇਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਨੇ। ਡਾਕਟਰ ਨਾਂਗਲੂ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨੇ, ਜੋ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨੀ, ਜਿਹਨੀ, ਮਾਲੀ ਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਤਾਕਤਾਂ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਖਿਦਮਤ ਲਈ ਸਮਰਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਬੈਠੇ ਨੇ।

ਸਭ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਫ਼ਰਹ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖਿਦਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸਰਾਹਦੇ ਹੋਏ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਹਿੱਲਸਟਿਕ ਰਿੱਲਸ ਇੰਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਹੌਡ ਮੁਕੱਰ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਮਾਣ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ। ਇਹ ਇਜ਼ਤ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਫ਼ਰਦ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਸੋਚ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਪੁਰੋੱਥਤ ਰੁੱਖਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਦਰਅਸਲ ਚਿਰਾਗ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਜੋ ਖੁਦ ਵੀ ਗੌੜ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵੀ ਚਾਨਣ ਫੈਲਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਡਾਕਟਰ ਪਦੀਪ ਨਾਂਗਲੂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਚਿਰਾਗ ਨੇ, ਜਿਹੜੇ ਪਰਦੇਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਇਸ ਮਖ਼ਲਿਸ ਸੇਵਕ ਡਾਕਟਰ ਨਾਂਗਲੂ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਦੁਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਾਕਤ ਦੇਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਵੇ ਤੇ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਛਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਨਾਅ ਰੱਖਣ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ।

— ਪ੍ਰ. ਅਮਾਨਤ ਗਿੱਲ (ਲਾਹੌਰ) +923004969513

ਆਖਰੀ ਸਫ਼ਾ ਦੀ ਬਾਰੀ

ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਕੋਮਲ ਮਨ ਦੀ ਮੌਲਕਤਾ, ਆਪਣੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਵਿਗਾੜਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੁਜਾਰੀ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਦਾਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪ ਦਾਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲਾਗ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇਕ ਕੰਮ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਤੇ ਮਰਨ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੁੱਖ ਮਿਲੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਸੁੱਖ ਦਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਰੂੜੀਵਾਦੀ, ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ, ਅਖੀਰਾਂ ਨੂੰ ਨਰਕ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਲਾਭੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਨਾਲ ਦਲੀਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਵਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਖਿਆਲੀ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੂਟ ਨੇ ਪਿਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੋਕ ਕਰਨਾ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਬਾਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਸਾਡੇ ਮਾਨਸਿਕ-ਕਾਰਤ-ਘਰ ਬਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਾ ਕਰੋ, ਪਰ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਖੁੱਲ੍ਹ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਸੱਚਿਆਂ ਬਣੇਗਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਇਲਾਕੇ, ਪ੍ਰਾਂਤ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੌਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਬੁੱਧੀਮਾਨ, ਸੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਪਸੰਦ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਹੋਣਗੇ, ਓਨੇ ਹੀ ਉਹ ਲੋਕ ਪਿਛਾੜ-ਪਿੱਛਾ, ਲਾਈਲੰਗ, ਆਜ਼ਾਦ ਸੋਚਣੀ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਘੱਟ ਅਕਲ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਲੋਕ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੁੱਭੇ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਡਾ. ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ: "ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੂਜਦੇ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਬੁੱਧੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਜਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਬੁੱਧੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।" ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਗੱਲ ਹੈ।

ਰੂਸ ਦੇ ਉੱਘੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਟਾਲਸਟਾਇ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸੇ ਕੀਤੇ-ਪਹਿਲਾ, ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂੀ ਗੱਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੱਚ ਬੋਲੇ, ਚੋਰੀ ਨਾ ਕਰੋ, ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੋ, ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹੋ ਆਦਿ। ਦੂਜਾ-ਧਰਮ ਦਾ ਵਲਵਲਾ ਜਿਵੇਂ ਜਨਮ, ਮਰਨ, ਪੁਨਰ ਜਨਮ, ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਆਦਿ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਧਰਮ ਦੇ ਰਸਮੇ ਰਿਵਾਜ ਵਗੇਰਾ। ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਟਾਲਸਟਾਇ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾ-ਆਪਾਂ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਬੜੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਲੋਕ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼

ਜ਼ਿਕਰ ਦੀ ਇਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣਾ ਲੈਣ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪੁਲਸ, ਵਕੀਲਾਂ, ਜੱਸਾਂ, ਕੋਰਟ, ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਾ ਰਹੇ।

ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪ ਸਰਦਾ-ਪੁੱਜਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਭ ਲਈ ਬਰਾਬਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਹੈ।

ਦੂਸਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦੀ ਚੀਰਫਾੜ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਨਰ-ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਧਰਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੂਸਰਾ ਪੁਨਰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਅਤੇ ਪੁਨਰ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਮੁਨਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਧਰਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਰੱਬ ਹੈ, ਜੋ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਸਰਾ ਧਰਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਨਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਆਪ-ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਹੱਥ-ਕੰਠਾ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰਤਾ ਕਿਵੇਂ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਕਿਵੇਂ ਹਟ ਸਕਦੇ ਹਨ ? ਤੀਸਰਾ ਪੱਖ ਰਸਮੇ ਰਿਵਾਜਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਧਰਮ ਜਨੇਊ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਦੂਸਰਾ ਇਹਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਧਰਮ ਮੰਨੇ ਹੋਏ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਦਫਨਾਉਣਾ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਦੂਸਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਾਉਣਾ। ਇਕ ਧਰਮ ਗਾਂ ਦੇ ਮਾਸ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਇਹਨੂੰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੌਠਾ-ਯਾਤਰਾ, ਨਗਰ-ਕੀਰਤਨ ਸ਼ੁਰੂੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਜਾ ਗਾਜਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦੂਸਰਾ ਧਰਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਾ-ਗਾਜਾ ਸੰਗੀਤ, ਧਰਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੈ। ਕੋਈ ਕੁਝ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਹ ਰਸਮੇ-ਰਿਵਾਜ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦੇ, ਸਗੋਂ ਵੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ। ਹਰ ਧਰਮ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਚਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਖਾਸ ਖਾਸ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਮਿਥਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਫਿਰਕੂ ਨਫ਼ਰਤ ਭੜਕਾਉਣ ਅਤੇ ਫੈਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਇਨਸਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1700 ਦੇ ਕਰੀਬ ਧਰਮ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਰਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ, ਬੁੱਧਮਰੀ ਅਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਵਾਸ ਦਾ ਜੰਜਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਸੋਚੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਰੋਲ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਇਹ ਅੰਧ-ਵਿਵਾਸ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਅਸਿੱਖਾਂ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸੋ ਇਹ ਹੀ ਠੀਕ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ "ਧਰਮ" ਨੂੰ ਇਕ ਅਫ਼ੀਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਲੋਕਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ: ਧਰਮ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੁੱਟ ਹੈ। ਅਨਪੜ੍ਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਚਾਈ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਚੀਜ਼ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਜੇਕਰ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਡਾ. ਇਬਰਾਹਿਮ ਟੀ. ਕਾਵੂਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

* ਉਹ ਇਨਸਾਨ, ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਧੰਨੇਬਾਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। * ਜਿਸ ਇਨਸਾਨ ਵਿੱਚ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਲਾਈਲੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। * ਜਿਹੜਾ ਇਨਸਾਨ ਬਰੀਰ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੂਰਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਮਰ ਮੁਟਦੇ ਹਾਂ-ਚਿੜੀ ਵਿਚਾਰੀ ਕੀ ਕਰੇ, ਠੰਡਾ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕਰੋ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਉਹ ਬਾਜ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮਰਨ, ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਨੱਚ-ਨੱਚ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਘੱਟ ਘੱਟ ਕੇ ਮਰਨ ਅਤੇ ਜਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਦਤ ਪੀੜੀ-ਪੱਕੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਆਦਤਾਂ ਕਦੇ ਜਲਦੀ ਕਿਤੇ ਛੁੱਟਦੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਛੁੱਟ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਗਲਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ- "ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨਾ ਆਦਤਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈਏ ਪੋਰੀਆਂ ਪੋਰੀਆਂ ਜੀ।"

ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲਤ ਸਾਡੀ ਅਚਾਨਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਗਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤਾ ਸਾਡਾ ਹੀ ਕਸੂਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ "ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਸੋ ਮੁੱਖ" ਅਤੇ "ਹਰੀਦਾ ਬੁਰੇ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ" ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਉੱਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਰਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਹਿਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਵਰਗ, ਨਰਕ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਮਨਘੜਤ ਕਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਡਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਜਿਉਣਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਖੌਤੀ ਸਵਰਗ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ 'ਗੁਰ' ਸਿਖਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ "ਗੁਰ" ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਰੋਡੀਏ, ਟੀ ਵੀ, ਸਟਿੱਸੋਗ, ਸੋਲ ਮੀਡੀਆ, ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਥੀਆਂ, ਬਾਬੇ, ਸਾਧ, ਮਹਾਰਾਜ, ਐਲੀਏ, ਪੀਰ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀ ਵਰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵੀ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ 'ਇਸੇ ਸੋਚ' ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੋਜ਼ਮੂਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੋਚ ਦੁਆਲੇ ਚਰਖੜੀ ਵਾਂਗ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ।

ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ 'ਸਵਰਗ' ਦੇ ਦਲਾਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਜੀਆਂ ਟਿਕਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ, ਸੱਤੇ ਦਿਨ 'ਸਵਰਗ' ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਰਸਤਿਆਂ ਦਾ ਵਿਖਿਆਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। "ਮੌਤ" ਦਾ ਡਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਲ ਵਾਂਗ ਠੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ-ਘੰਟਾਲ, ਪੀਰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਾਧ, ਬਾ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਕਲਾਕਾਰ, ਇਪਟਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾ ਦਾ ਜਨਮ 1 ਮਈ, 1913 ਨੂੰ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ (ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਲਾਲਾ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ਸਾਹਨੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਵਪਾਰੀ ਬਣ ਗਏ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਇੱਕ ਆਮ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਪਰਵਾਰ ਵਾਂਗ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਬਲਰਾਜ ਦਾ ਨਾਂਅ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਯਿਸ਼ਟਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਬਲਰਾਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾ ਦੀ ਭੈਣ ਇਸ ਨਾਂਅ ਦਾ ਠੀਕ ਉਚਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ : ਯੂਯਿਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ‘ਰਜਿਸਟਰ’ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਬਲਰਾਜ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਬਲਰਾਜ ਤੋਂ ਉਦਠੂ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਦੁਨੀਆ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਖਿਆਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਨ।

ਬਲਰਾਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਲੇਖਕ ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਈ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬਿਤਾਇਆ। ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ।

ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਗੁਰੂਕੁਲ ਭੋਜਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਸੂਤਰ ਅਤੇ ‘ਲਘੂ ਕੌਮੁਦੀ’ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਬਲਰਾਜ ਦਾ ਗੁਰੂਕੁਲ ਵਿੱਚ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾ ਗੁਰੂ ਕੁਲ ਛੱਡ ਕੇ ਨਿਯਮਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡੀ ਏ ਵੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਬਲਰਾਜ ਉਦੋਂ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਸਨ।

ਬਲਰਾਜ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖੀ। ਦਰਅਸਲ ਉਹ ਭਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਇੱਕ-ਵਰਕੋ ਵਾਲਾ ਰਸਾਲਾ ‘ਹਕੀਕਤ’ ਕੱਢਿਆ, ਜੋ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਬਲਰਾਜ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਕੀਤੀ, ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਫਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਜਦੋਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਲਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਸੀ।

ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਗਏ। ਪਿਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਕਾਮਬੰਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ, ਪਰ ਬਲਰਾਜ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾ ਉੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਬਲਰਾਜ ਨੇ ਉੱਥੇ ਸਾਹਿਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੋਗਜ਼ੀਨ ‘ਰਵੀ’ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ।

ਉਹ 1934 ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲੋਂ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਕਵੀ ਮਹਜੂਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਮਹਜੂਰ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ।

ਵਿਆਹ

ਬਲਰਾਜ ਦਾ ਵਿਆਹ 1936 ਵਿੱਚ ਦਮਯੰਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਕਾਲਜ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਦੋਸਤ ਜਸਵੰਤ ਰਾਏ ਦੀ ਭੇਣ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਪਰਵਾਰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਦਮਯੰਤੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ‘ਦਮੋਂ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬਲਰਾਜ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੀ। ਉਹ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਸਾਈਕਲਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਮਾਲ ਗੱਡੀ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ

ਦੇਵਾਂ ਨੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਚਾਨਕ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਛੱਡ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਮਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ—ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿਓ। ਬਲਰਾਜ ਨੇ ਭੀਸ਼ਮ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ 21 ਸਤੰਬਰ, 1937 ਨੂੰ ਦਮਯੰਤੀ ਨਾਲ ਲਾਹੌਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੀ ਪੀ ਐੱਲ ਬੋਲੀ, ਫ਼ਰੇਂਦਾ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਜਗ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ‘ਮੰਡੇ ਸਵੇਰਾਂ’ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ।

ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਹ ਕਲਕੱਤਾ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਿਕੇਤਨ ਵਿੱਚ ਗੁਰਗੁ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਿਕੇਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਇੱਕ ਨਿਯਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਇੱਕ ਰਸਾਲੇ ‘ਠੇਠੀ ਤਾਲੀਮੀ’ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ 1939 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਗ੍ਰਾਮ ਗਏ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਆਸ਼ਰਮ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਝੋਪੜੀ ਵਿੱਚ ਰਹੇ, ਬਿਨਾਂ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਸੰਠ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਬੀ ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਲਿਓਨਲ ਫੈਲਡਨ ਬ੍ਰਿਟਨ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ

ਲੋਕ ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਨੇਤਾ

ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ

ਸੇਵਾਗ੍ਰਾਮ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾ ਬਲਰਾਜ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਬੀ ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਗ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਗਾਧੀ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾ ਦਾ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ ਪਰੀਕਸ਼ਿਤ ਉੱਥੇ ਸੀ।

ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ

ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ। ਦਰਅਸਲ, ਪਹਿਲੇ ਬੰਬ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਡਿੱਗੇ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਬਲਰਾਜ ਅਤੇ ਦਮਯੰਤੀ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਬਲਰਾਜ ਬੀ ਬੀ ਸੀ ਲਈ ਜਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਆਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ।

ਉਨ੍ਹਾ ਦੀ ਮਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਲਈ ਰੋਡੀਓ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਲਈ ਰੋਡੀਓ ਸੈਂਟ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦੋ ਵਾਰ ਬੋਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਕੋਵੈਂਟਰੀ ਵਿਖੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਠਹਿਰਾਅ ਦੌਰਾਨ ਮਾਂ ਦੇ ਰੋਡੀਓ ਦੀ ਸੁਈ ਉਸੇ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹੀ।

ਬੀ ਬੀ ਸੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾ ਜਾਰਜ ਓਰਵੈਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਬ੍ਰਿਟਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਲਰਾਜ ਨੇ ਮਾਰਕਸ ਅਤੇ ਲੈਨਿਨ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਅਤੇ ਦਮਯੰਤੀ ਦੋਵੇਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਗਰੇਟ ਬ੍ਰਿਟੇਨ (ਸੀ ਪੀ ਜੀ ਬੀ) ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਬੇਨ ਬ੍ਰੈਡਲੀ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਦਮਯੰਤੀ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਦਮਯੰਤੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਕਮਾਰੇਡ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਲਰਾਜ ਜ਼ੋਜ਼ੋਲਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਦਮਯੰਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ, ਬਲਰਾਜ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ। ਬ੍ਰੈਡਲੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਲਰਾਜ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਲਰਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਵਾਪਸੀ

ਬਲਰਾਜ ਅਤੇ ਦਮਯੰਤੀ 1944 ਵਿੱਚ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਬਲਰਾਜ ਹੁਣ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਆਦਮੀ ਸੀ, ਵਧੇਰੇ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ। ਉਨ੍ਹਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੋਡੀਓ ਤੋਂ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਿਲੀ।

ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤ ਚੇਤਨ ਆਨੰਦ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਮੌਜ਼ ਬਣ ਗਿਆ, ਜੋ ਗੋਰਕੀ ਦੇ ਲੇਅਰ ਡੋਪਥਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਦਮਯੰਤੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਲਰਾਜ ਤੁਰੰਤ ਦਮਯੰਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਬਈ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ ਚੇਤਨ, ਦੇਵ ਆਨੰਦ, ਗੋਲਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਬਲਰਾਜ ਅਤੇ ਦਮਯੰਤੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਸਕੱਤਰ ਪਾਰਵਤੀ (ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ) ਰਾਹੀਂ ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਏ। ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਗੇ, ਦਮਯੰਤੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਬੀਏਟਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਚੈੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਲਦੀ ਹੀ ਬਲਰਾਜ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਕੇ ਏ ਅੱਬਾਸ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਜੂਬੇਥਾ ਵਰਗੇ ਇਪਟਾ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਸਨ। ਬਲਰਾਜ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਪਟਾ ਦੇ ਇੱਕ ਕੁੱਲਵਕਤੀ ਵਰਕਰ ਬਣ ਗਏ। ਇਕੱਲੇ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਹੀ ‘ਮੈਂ ਕੱਟ ਹਾਂ’ ਦੇ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ। ਇੰਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹ ਇਪਟਾ

ਅਨਿਲ ਰਾਜੀਮਵਾਲੇ ਅਨੁ. ਐੱਮ ਐੱਸ ਭਾਟੀਆ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਬੇਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾ ਬਲਰਾਜ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ 1946 ਵਿੱਚ ਦਸਤ ਦੀ ਗਲਤ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਨਾਲ ਦਮਯੰਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੀ ‘ਦੀਵਾਣ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਰੋਲ ਯਾਦਗਾਰੀ ਰਿਹਾ।

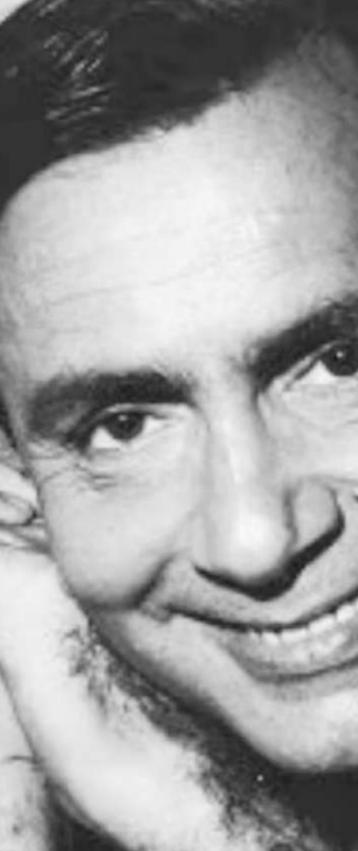
ਉਨ੍ਹਾ ‘ਧਰਤੀ ਕੇ ਲਾਲ’, ‘ਗੁਡੀਆ’ ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾ ਸੰਤੋਸ਼ ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ‘ਹਮ ਲੋਗ’ ਅਤੇ ‘ਦੇ ਬਿੱਘਾ ਜ਼ਮੀਨ’ ਨਾਲ ਉਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਏ। ਦੋ ਬਿੱਘਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕੇਨਜ਼ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਉਹ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਏ।

ਪਾਰਟੀ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿੱਚ

ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿੱਚ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਡਾ. ਅਧਿਕਾਰੀ, ਬੀ ਟੀ ਆਰ, ਅਜੇਏ ਘੋਸ਼ ਆਦਿ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਾਰਟੀ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਤੋਂ ਬਲਰਾਜ ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਗਿਰਨੀ ਕਾਮਗਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਬਲਰਾਜ ਪੇ੍ਰਮ ਵਧਨ, ਐਨਾ ਡਾਊ, ਅਮਰ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਸਕਿੱਟਾਂ ਆਦਿ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਿਆ।

ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਨੇ ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਕਲਪਨਾ ਜੇਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ‘ਕਲਪਨਾ’ ਰੱਖਿਆ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਲਈ ‘ਪੀ ਸੀ ਜੀ’ ਸਨ। ਬਲਰਾਜ ਨੇ ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ, “(ਪੀ ਐੱਚ ਕਿਊ-ਏ ਆਰ ਵਿੱਚ) ਨਿੱਘ ਅਤੇ ਦਸਤੀ ਤੇ ਫਿਲ ਨੂੰ ਛੂਹ ਲਿਆ... ਇਹ ‘ਰਾਜ ਕਢਨ’ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਦੋਸਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹ ਗਈ, ਜੋ

ਐੱਜ ਤੱਕ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ... ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ... ਯਕੀਨਨ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ... ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਚਮਕ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚਮਕਦਾਰ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਸੱਚੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸ਼ੋਕ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ।”

‘ਧਰਤੀ ਕੇ ਲਾਲ’

1946 ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇਪਟਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇ ਏ ਅੱਬਾਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਰੂ ਮਿੱਤਰਾ, ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਭਾਦੁਈ, ਦਮਯੰਤੀ ਸਾਹਨੀ, ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ, ਅਨਵਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਹਾਮਿਦ ਬੱਟ ਅਤੇ ਜ਼ੋਹਰਾ ਸਹਿਗਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਸਨ। ਇਪਟਾ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਹੋਏ ਵੱਡੇ ਅਕਾਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਊਂਡ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੇ ਏ ਅੱਬਾਸ ਦਾ ਦੋ ਕਮਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਫਲੋਟ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ, ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਆਦਿ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਇਪਟਾ ਟੀਮ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਫਿਲਮ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਜਨ-ਚੇਤਨਾ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ‘ਹਲਚਲ’ ਲਈ ਬਲਰਾਜ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਉਹਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੇਲ੍ਹਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ‘ਧਰਤੀ ਕੇ ਲਾਲ’ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ।

ਫਿਲਮ ‘ਹਕੀਕਤ’ ਵਿੱਚ ਬਲਰਾਜ ਨੇ ਮੇਜਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ’। ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਜਵਾਨ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਮੇਜਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਵੀਲ-ਚੇਅਰ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਫਿਲਮ ਕਈ ਵਾਰ ਦੇਖੀ ਸੀ। 1962 ਵਿੱਚ ਚੀਨੀ ਹਮਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਗੁਆ ਬੈਠਾ ਸੀ।

ਬੀ ਟੀ ਆਰ ਪੀਰੀਅਡ

ਦਸੰਬਰ 1947 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 1948 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਥਾਂ ਬੀ ਟੀ ਆਰ ਨੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣ ਗਏ। 1947 ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਇਪਟਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਪਟਾ

ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਗ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੰਕੀਰਨਤਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਬਲਰਾਜ ਅਤੇ ਦਮਯੰਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਜੇਸ਼ੀਵਾਦੀ ਸਨ, ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ‘ਬੀ ਟੀ ਆਰ ਲਾਈਨ’ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਪਟਾ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੇ ਏ ਅੱਬਾਸ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਬੁਰਜੂਆ ਰੁਝਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਲਰਾਜ ਨੇ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ‘ਜਾਦੂ ਕੀ ਕੁਰਸੀ’ ਲਿਖੀ ਅਤੇ ਮੰਚਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਛਤਾਵਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਿੱਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ, ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਸ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾ ਜਨਤਕ ਮੋਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਹ ਬੰਬੇ ਇਪਟਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣੇ।

ਏ ਆਈ ਵਾਈ ਐੱਫ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਏ ਆਈ ਵਾਈ ਐੱਫ਼) ਦੀ ਵਾਉਡੇਸ਼ਨ ਕਾਨਫਰੇਂਸ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ 3 ਮਈ 1959 ਤੱਕ ਇੰਡੀ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਲ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਵਧਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਪੀ ਕੇ ਵਾਸੁਦੇਵਨ ਨਾਇਰ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਡਾ. ਸ਼ਾਰਦਾ ਮਿੱਤਰਾ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਲਰਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਉਹ ਉੱਥੇ ਸਹਿਜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜੇ ਐੱਨ ਯੂ ਕਨਵੇਕਸ਼ਨ

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 1972 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਨਵੇਕਸ਼ਨ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸੀ ਪੀ ਐੱਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਐੱਸ ਐੱਫ ਆਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਸਟਾਰ ਕਨਵੇਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਨੇ ਬਲਰਾਜ ਨੂੰ ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਵੱਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤਣਾਅ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾ ਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਨਲਾਤਾਰ ਤਾੜੀਆਂ ਵੱਜਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।ਉਹ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾ ਦੀ ਧੀ ਸ਼ਬਨਮ ਦੀ ਮੌਤ। ਉਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਸਨ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪੀ ਸੀ ਜੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ 1969 ਵਿੱਚ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਸੋਵੀਅਤ ਲੈਂਡ ਨਹਿਰੂ ਅਵਾਰਡ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਦਾ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1973 ਨੂੰ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ : ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਕਸਰਾ ਦਾ ਇਲਾਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੋਟਕਿਆਂ, ਟੂਣਿਆਂ, ਭੁਬੁਤੀਆਂ, ਸੁਆਹਾਂ, ਅਰਦਾਸਾਂ, ਪਾਠਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭੂਤਾਂ, ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਸਵੀਕਾਰਨਾ ਪੱਕਾ-ਠੱਕਾ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਵਿਛਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਸੇ ਹਜ਼ਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਹੈ।

ਕਰਮਾਤ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚਲੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਕਦੇ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ। ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੀਂਹ ਕਿਵੇਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਬੱਦਲ ਕਿਉਂ ਗਰਮਦੇ ਹਨ, ਬਿਜਲੀ ਕਿਵੇਂ ਡਿੱਗਦੀ ਹੈ, ਭੂਚਾਲ ਕਿਵੇਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ

ਘਟਨਾਵਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਘਟਨਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕਰਮਾਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਉਪਜਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਬਚਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਠੰਗ ਅਗਿਆਨਤਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਡਰ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਕਰਕੇ ਆਤਮਾ, ਅਰਦਾਸਾਂ, ਪਾਠਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਡਮਰੂ ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੁਤੰਪਦੇ ਹਨ ਤੁਹਾਡੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀਰਾਂ, ਫਕੀਰਾਂ, ਬਾਬਿਆਂ, ਗੁਰੂਆਂ ਕੋਈ ਐਂਗੇ ਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨਹ